Ը· ՏԱՐԻ 2358 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 25 ՏՐԷ 4384 3 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1891 13 ՃԷՄԱԶԻԻԼ ԷՎՎԷԼ 1309 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՂՐԿԵԼԻ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه ده نورادونكيان خانده آرهولك
غزته‌سى اداره‌سى

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ	150
» Վեցամսեայ » »	75
» Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանք	56
» [illegible] »	28
Ընդհ. Թուղթի [illegible] Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց Թղթ[illegible] Ղրշ.	50

Խմբագրութեան [illegible] դրուիլ

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 3|15 ԴԵԿՏ. 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿԱԹՈԼԻԿ ԿՂԵՐ
Ի ՖՐԱՆՍԱ

ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԾԵՐԱԿՈՅՏԻ

Ֆրանսայի Ծերակոյտն անցեալ չորեքշաբթի վիճաբանեցաւ Պ. Տիտի հարցապնդման վրայ, ի մասին կաթոլիկ եպիսկոպոսաց ցոյցերուն(*), հովուական գրերուն, և ընդհանուր կղերին կառավարութեան հանդէպ ընթացքին։ Պ. Տիտ բողոքական Նախկին հովիւ մ'է և արմատական գաղափարներով տոգորեալ քաջավարժ խօսող մը. ի սկզբան անդ իր բանախօսութեան, յայտարարեց թէ Եկեղեցւոյ և Պետութեան բաժանման կուսակից է սկզբամբ, այսինքն՝ չուզեր որ՝ հիմակուան պէս՝ կղերը կառավարութենէն թոշակ առնու, այլ պէտք է ինքնուրոյն մարմին մը լինի. Բայց մինչեւ որ այդ բաժանում տեղի ունենայ, ինք կը պահանջէ որ երկուստեք խղճի մտօք յարգուի Քոնքորտան, դաշնագիրն որ Նափոլէոնի Առաջնոյ օրով կնքուեցաւ ընդ մէջ ֆրանսական կառավարութեան և Վատիկանի, որով Ֆրանսա կը հաւանէր կաթոլիկ եկեղեցին եւ կղերը վերահաստատելու, 1793ի դէպքերուն բերմամբ անոնց քայքայումէն ետքն, և Պապն ալ կը խոստանար որ ֆրանսական կառավարութեան անուանելիք եպիսկոպոսներն և անոնց ստորադաս ամեն կղերականք յարգեն երկրին հաստատեալ կառավարութիւնն և անոր օրէնքները. Պ. Տիտ ըսաւ թէ հիմակուան կաթոլիկ եկեղեցականք, թէեւ թոշակաւոր պաշտօնեայք, բայց ըմբոստ կը գտնուին հանրապետական վարչութեան դէմ, Նախորդ վարչութեանց հլու կերպիւ համակերպելէն ետեւ. Բայց եթէ դրունք դժոխոց չեն կրնար իշխել Եկեղեցւոյ դէմ, աններողամիտ և հակապետական եկեղեցւոյ մը դրունք չեն կրնար իշխել ֆրանսական բարեկրթութեան աշխարհական ոգւոյն դէմ.

Պ. Տիտի յաջորդեց չափաւոր հանրապետական Պ. տը Մառսէ, որ պախարակեց կղերական ծայրայեղութիւնները, պահանջեց անվթար պահպանումն Պետութեան իրաւանց, բայց նաեւ յայտարարեց թէ գործը խաղաղապէս կրնայ կարգադրուիլ Վատիկանի հետ, Եկեղեցւոյ և Պետութեան բաժանում պահանջելու պէտք չկայ, Քոնքորտան և պաշտօնական օրէնքը կը բաւեն կարգի կանոնի մէջ պահելու եպիսկոպոսներն.

Ապա խօսք առաւ Նախկին վարչապետ արմատական Պ. Կոպլէ, որ Եկեղեցւոյ և Պետութեան բաժանում պահանջեց, առարկելով թէ հանրապետական վարչութեան ներքեւ անկարելի է արդի երկսակ դրութիւնը. Քոնքորտան հնացած բան մ'է, և պաշտօնական օրէնքը չի կրնար գործադրուիլ եպիսկոպոսաց դէմ, ինչպէս կ'ապացուցուի Էքսի արքեպիսկոպոսին թեր եղող եպիսկոպոսաց անպատիժ մնալովը. Ատենաբանը չի վախնար ազատ (Տէրութենէն անջատ) Եկեղեցւոյ մը ստանալիք զօրութենէն. զի այնպիսի Եկեղեցի մը հասարակ օրինաց ենթարկեալ պիտի լինի, բացառիկ դիրք պիտի չունենայ, և թէպէտ պիտի արտօնուի հարկաւոր շէնքերն ունենալու իր պաշտամանց համար, բայց պիտի չկրնայ Պետութեան իրաւանց դէմ ոտնձգութիւն ընել.

⁂

Ի դիմաց կառավարութեան խօսելով, դատական և կրօնական Նախարար Պ. Ֆալիէռ ըսաւ թէ բովանդակ երկիրն և կառավարութիւնն այս խնդրոյ վրայ խաղաղութեան փափաքող են, որ անկարելի ալ չէ. Կառավարութիւնը պիտի չհրաժարի Պետութեան իրաւունքներէն, և եպիսկոպոսաց ոմանց յանդուգն ընթացքին առջեւ, կառավարութիւնը դատարան դիմելու չվարանեցաւ. Ըստ Քոնքորտայի, Եկեղեցին ենթակայ է Պետութեան, և 1801էն, կաթոլիկ քահանայք, զորս ինք կառավարական պաշտօնեայներ չանուաներ ոմանց պէս, այլ պետական աստիճանաւորներ, հաւատարմութեան երդում տուին Հանրապետութեան. Եկեղեցւոյ և Պետութեան միջեւ վէճեր ամեն կերպ կառավարութեանց ներքեւ ծագած են թէեւ, բայց Պետութիւնն յաղթանակած է միշտ, և այսպէս պիտի լինի նաեւ յապագային. Թէեւ կառավարութեան կողմէ աչալուրջ հսկողութիւն անհրաժեշտ է, բայց վերջին դէպքերը մտահոգութիւն պատճառելու բնութիւն չունին. Պետութեան և Եկեղեցւոյ բաժանում օր մը կրնայ կատարուիլ, բայց խնդիրը դեռ հասունցած չէ. Քոնքորտան և պաշտօնական օրէնքը կղերականաց ծայրայեղ ընթացքն արգիլելու բաւական միջոցներ կ'ընծայեն, և ամեն աստիճանէ կղերականաց ոմանց ընդ որս եպիսկոպոսաց թոշակի դադարում տեղի ունեցած է, առանց արտօնութեան Հռոմ երթալնուն համար. Ուր Քոնքորտան անբաւական կուգայ, եպիսկոպոսաց եւ կառավարութեան միջեւ յարաբերութիւնք պիտի դադրին, և այսպիսի եղանակ մը ազդեցիկ հանդիսացած է յառաջագոյն. Եթէ հարկ լինի, նոր օրէնքներ պիտի առաջարկուին այս խնդրոյ վրայ, զի եպիսկոպոս մը չի կրնար ըսել թէ ինք օրինաց ենթակայ չէ. Եպիսկոպոսք, աշխարհիկ հայեցակէտով, ստորադաս են կառավարութեան, եւ չպիտի թոյլատրուին քաղաքական գործերու միջամտելու կամ անընդունելի վարդապետութիւններ հռչակելու. Ես պատերազմական ձայն մը չեմ արձակեր, այլ ինքնապաշտպանութեան համար կը խօսիմ, և կը յուսամ որ եպիսկոպոսներուն անլսելի չի մնար իմ ըրած կոչումս. զի կառավարութիւնն հաստատապէս միտքը դրած է հնազանդեցնել զանոնք Պետութեան իշխանութեան. Եկեղեցին կը վերաբերի հոգիներու կառավարութիւնը, բայց երկրին բովանդակ կառավարութիւնն ալ քաղաքային և աշխարհական իշխանութեան կը պատկանի.

⁂

Կաթոլիկ կուսակցութեան բերան Պ. Շէնլօն պնդեց թէ Եկեղեցւոյ եւ Պետութեան միջեւ երբ վէճ մը ծագի վերջին խօսքն Եկեղեցւոյ կը պատկանի, զի կաթոլիկները չեն ճանչնար այնպիսի աշխարհական իշխանութիւն և պետական գերիշխանութիւն. Այս մասին Պ. Շէնլօնի խօսքերը շատ յանդուգն էին, և ուշադրութեան արժանի երեւցան հակառակ կողմին. Ատենաբանը մերժեց Պետութեան և Եկեղեցւոյ բաժանումն, իբրեւ հակառակ Ֆրանսայի ամեն կառավարութեանց օրինակին և ֆրանսացի ժողովրդեան կամաց. զի 100,000 Ֆրանսացիք միայն կաթոլիկ եկեղեցիէն դուրս կը գտնուին, իսկ 38 միլիոն Ֆրանսացիք կաթոլիկ Եկեղեցւոյ անդամ են. Պապը միշտ համակրանք ցուցած է Ֆրանսայի, և Պ. Շէնլօն կը պնդէ թէ Պապին աշխարհական իշխանութիւնը կը մնայ սկզբամբ ինչ որ էր միշտ, զի Պապն հոգեւոր բացարձակ անկախութիւն կը պահանջէ, որ անկարելի է առանց աշխարհական անկախութեան. Ֆրանսա, որ մինչեւ 20 տարի յառաջ Պապերու աշխարհական իշխանութեան կուսակից եղած էր, այժմ հարկադրեալ է զգուշաւոր ընթացք մը բռնել, և եպիսկոպոսներն ալ նոյն զգուշութեան կը հետեւին, թէեւ իտալացի հակապապական աղանդաւորաց թէ՛ Ֆրանսայի և թէ Պապութեան դէմ անվայել ընթացքէն զայրացեալ եպիսկոպոսք ոմանք համարձակ յայտնեցին իրենց զգացումները. Պ. Շէնլօն ի վերջոյ պահանջեց խղճի մտօք գործադրումն Քոնքորտայի և Եկեղեցւոյ դէմ ուղղեալ վերջին կրթական, զինուորական և գանձային օրինաց վերաքննութիւնն. Ինք կրօնային խաղաղութիւն կ'սպասէր արդի կառավարութենէն. Այդ բանը կ'ակնկալէ հաւատոյ եւ բարեպաշտութեան վերածնումէն, քրիստոնեայ Ֆրանսայի վերազարթնումէն.

⁂

Նախարարապետ Պ. տը Ֆրէյսինէ, վիճաբանութիւնն ամփոփելով, մերժեց Պ. Շէնլօնի ջատագոված խաղաղութիւնն, որ ուրիշ բան չէ բայց եթէ կղերին անձնատուր լինել. Հանրապետութեան այն հակակղերական կոչուած օրէնքներն երբեք չպիտի խափանէ, թէեւ Հանրապետութիւնը միշտ յարգած է կրօնը. Խնդիրը լոկ կարգապահութեան և օրինապահութեան խնդիր մ'է. և շատ մը եպիսկոպոսաց ընթացքն անհանդուրժելի դարձած է. Անոնք կը կարծեն անկախ լինել օրէնքէն, և մինչեւ իսկ յայտարարեցին թէ եպիսկոպոս մը դատարանի առջեւ ի դատ չի կրնար կոչուիլ. Բայց եպիսկոպոսք աշխարհական գործոց մէջ ստորադաս են Պետութեան. Աշխարհական գործեր ըսելով կ'իմանամ իրենց թեմերէն մեկնելու համար արտօնութիւն խնդրել, իրենց ստորադաս եկեղեցականաց անուանման համար կառավարական հաւանութիւն ձեռք բերել, նմանապէս կղերանոցի աշակերտաց մասամբ զինուորական ծառայութենէ ազատ արձակման համար. Արդի կացութիւնը չի կրնար տեւել, և եթէ արդի օրէնքներն անբաւական գան, Խորհրդարանէն պիտի խնդրուի նոր օրէնքներ դնել՝ կարգի կանոնի մէջ պահելու համար կղերն. Եպիսկոպոսք չեն կրնար իրենց հպատակութիւնը մի կողմ դնել, կամ ըստ կամս յայտնել թէ ո՛ր օրէնքին պիտի հպատակին և ո՛ր օրէնքին չպիտի հպատակին, զի եթէ Քոնքորտայի տրամադրութիւնք անախորժ կուգան իրենց, ո՞վ զիրենք կը հարկադրէ որ կառավարութեան թախանձեն այն ինչ թեմին առաջնորդ կարգուելու.

(Հոս միապետական կաթոլիկ Պ. Պիւֆէ ընդմիջելով ըսաւ թէ «կաթոլիկ եկեղեցականք մուրացկան չեն որ կառավարութենէն բան մուրան», առ որ Պ. Ֆրէյսինէ պատասխանեց թէ «ինք (Պ. Պիւֆէ) այդպէս պիտի չըսէր եթէ գործին ներքին հանգամանաց տեղեակ լինէր, եթէ գիտնար թէ շատ անգամ թեմական առաջնորդութիւնք ի՛նչպէս ձեռք կը բերուին Ֆրանսայի մէջ.)—Եթէ չեն կրնար արդի օրինաց հպատակիլ, ո՞վ զիրենք կը հարկադրէ քահանայ լինելու, և ո՞ր քահանայն (վարդապետն) յո՛չ կամաց եպիսկոպոսութեան կը բարձրացուի կառավարութեան կողմէ. Կղերէն չի պահանջուիր ամենեւին իր խղճին հակառակ գործել, կը պահանջուի միայն որ եկեղեցականութիւն ընդունելէն ետեւ հպատակին եկեղեցականութեան վերաբերեալ օրինաց և ըստ արժանւոյն յարգանք տածեն օրուան կառավարութեան նկատմամբ, որոյ թոշակառուներն են իրենք, ո՛րչափ ալ բարձր լինին իրենց պաշտամունք. Վարչութեան մը անդամոց թոյլ չի կրնար տրուիլ որ վատառողջ և փառասէր հրատարակութեան մը միջոցաւ յուզում յառաջ բերեն ընդդէմ այն իշխանութեան յորմէ թոշակ կ'ընդունին. Գալով կրօնային խաղաղութեան, ադոր կառավարութիւնն եւս կ'ըղձայ, որ միշտ չափաւոր և հաշտարար ընթացքի մը հետեւած է, բայց կառավարութիւնը չուզեր խաբուիլ, և պէտք է փոփոխէ իր ընթացք՝ ո՛չ թէ հալածելով, այլ աւելի զգուշաւոր և ի հարկին աւելի խիստ լինելով. Այս ուղղութեան մէջ ինք պէտք է յարատեւէ մինչեւ որ միւս կողմն անկեղծ փափաք մը ցուցնէ վէճեր չյարուցանելու. Օրինաց հնազանդութիւն պիտի պահանջուի կղերէն. Եթէ ցայս վայր գործածուած միջոցներն անբաւական թուին, կառավարութիւնն ուրիշ միջոցներու պիտի դիմէ, և եթէ ասոնք ալ չբաւեն, կառավարութիւնը պիտի չվարանի նորանոր իշխանութիւններ խնդրել Խորհրդարանէն. Եթէ կղերին յախուռն ընթացքով անխուսափելի դառնայ եկեղեցւոյ և Պետութեան բաժանումը, պատասխանատուութիւնն եկեղեցականութեան վրայ պիտի իյնայ. Բայց կառավարութիւնն իր պարտականութիւնը պիտի կատարէ. Ի վերջոյ, Պ. տը Ֆրէյսինէ կը խնդրէ Ծերակոյտէն՝ ցոյց տալ խաւիչ եկեղեցականներուն թէ ո՛չ միայն կառավարութիւնն այլ եւ բովանդակ Խորհրդարանն իրենց դէմ են.

⁂

Պ. Պիւֆէ, որ, թէեւ միապետական, Հանրապետութեան օրով Նախարարապետ եղած է Մագ-Մահոնի նախագահութեան միջոցին, ըսաւ թէ Քոնքորտայի մէկ մասն ինքնին խափանուած է արդէն, և եպիսկոպոսք իրաւունք ունէին մաքառելու կրօնի հակառակ օրինաց դէմ.

Նախարարութիւնն հաւանեցաւ ձախակողմէն առաջարկեալ սա բանաձեւին. «Ծերակոյտը, նկատելով թէ կղերի մէկ մասին վերջին ցոյցերը կրնան խռովել ընկերային խաղաղութիւնն, և Պետութեան իրաւանց բռնանաբարում մ'են, և վստահելով կառավարութեան յայտարարութեան, կը յուսայ որ նա ի գործ պիտի ածէ իր տրամադրութեան ներքեւ գտնուած իշխանութիւնները, կամ այն նոր իշխանութիւնները զորս հարկ դատէ խնդրել Խորհրդարանէն, զանոնք պարտաւորելու համար որ յարգեն զՀանրապետութիւն, և հնազանդին անոր օրինաց, և կ'անցնի օրակարգին.»

57 ի դէմ 211 քուէով ընդունուեցաւ այս բանաձեւ. Նախարարութիւնը մերժեց աւելի չափաւոր բանաձեւ մը զոր Պ. տը Մառսէ կ'առաջարկէր, ինչպէս նաեւ աւելի ծայրայեղ առաջարկ մը զոր Պ. Պ. Կոպլէ և Տիտ ներկայացուցին Եկեղեցւոյ և Պետութեան անմիջական բաժանումը պահանջելով.

ԱԶԱՏ-ՈՐՄՆԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎՈՅՆ ՄԷՋ

Ծերակոյտէն ետքն Երեսփ. Ժողովն ալ զբաղեցաւ կղերին և կառավարութեան ընթացքին քննութեամբ, իր ուրբաթ աւուր նստին մէջ, յորում կրօնական Նախարար Պ. Ֆալիէռ գովեստիւ յիշեց 27 եպիսկոպոսներ որք զգուշացած են Էքսի Արքեպիսկոպոսին խնդակցութիւն ղրկելէն (իբր հականախարարական գրոյն և դատաստանին առթիւ). Իբրեւ «մեծասիրտ մարդ» գովեց մանաւանդ Պորտոյի արքեպիսկոպոսը. Նախարարին այս խօսքերն ընդհանուր ծիծաղ շարժեցին հակահանրապետական կուսակցութեան մէջ. Այս պահուս միջադէպ մը տեղի ունեցաւ, յորում քիչ մնաց երկուց կուսակցութեանց մարդիկ կռուի բռնուէին. Երեսփոխան Պ. տը Պէնի գանգատեցաւ որ կառավարութիւնը բռնադատական օրէնքներ կը շինէ կրօնական միաբանութեանց դէմ, մինչ ազատ-որմնադրութիւնը (ֆրանմասոնութիւնն) որ գաղտնի ընկերութիւն մ'է՝ առանց մասնաւոր արտօնութեան կայ և կը կենայ.

Նախ—ն Պ. Ֆլօքէ. Ազատ որմնադրութիւնն արտօնուած է Պիոս Թ. Պապէն.

Պ. տը Պէնի. Նշկալի զրպարտութիւն մ'է այդ.

Պ. Պօղէ տ'Աւռն. Սո՛ւտ է, սո՛ւտ.

Աղմուկ ձախակողմէն, սաստիկ գայրոյթ աջակողմէն.

Ֆրէբէլ Եպիսկոպոս. Կը զրպարտէք զՊիոս Թ. Պապը.

Պ. Ֆլօքէ Նախագահ. Ի կարգ կը հրաւիրեմ զձեզ, Պ. Ֆրէբէլ.

Եպիսկոպոս Ֆրէբէլ. Կը պնդեմ խօսքիս վրայ.

Նախագահ Ֆլօքէ. Ի կարգ կը հրաւիրեմ զձեզ՝ արձանագրութեամբ օրակարգին մէջ.

Կոմս տը Մէօն, կաթոլիկ ջերմեռանդ, ձեռքը վերցնելով, կը սպառնայ ձախակողմին. Կը վախցուի որ երեսփոխանք իրար պիտի անցնին. Բարեկամներ դժուարաւ կը զսպեն զՊ. Պէնի և զՊ. Պօղէ.

Կոմս տը Մէօն. Ի կարգ հրաւիրեցէք զմեզ որչափ որ կ'ուզէք. Երբեք թոյլ չպիտի տանք որ Պիոս Թ.ի յիշատակն անարգուի.

Պ. Բօլ տը Քասանեաք. Պ. Նախագահ, դուք զրպարտութիւն մ'ըրիք.

Ձախակողմն հրապարակային պարսաւ կը պահանջէ. Նախագահը կը յայտարարէ թէ նիստը խանգարողներուն կրել պիտի տայ կանոնագրոյ նշանակած պատիժները.

Պ. տը Քասանեաք. Դո՛ւք էք նիստը խանգարողները.

Պ. Ֆլօքէ.—Կը ներէ՞ք որ . . . .

Պ. տը Քասանեաք. Ո՛չ, բան մը չեմ ներեր ձեզ.

Նախարար Պ. Ֆալիէռ ի զուր կը ջանայ քանի մը խօսք զրուցել. Քասանեաք, վերստին առ Պ. Ֆլօքէ ուղղելով խօսքը կ'ըսէ. «Դուք համայն կաթոլիկները Նախատեցիք. Ձեր պարտականութեան թերացաք. Զի Նախագահ մը ամեն կուսակցութիւններէ վեր ի վեր պէտք է լինի.»

Պ. Ֆլօքէ կը բացատրէ թէ Պիոս Թ.ի նկատմամբ ըսածը սորված է Լառուսի բառարանէն.

Պ. Ֆրէբէլ Եպիսկոպոս բեմ ելնելով կ'իմացնէ Ժողովոյն թէ Պիոս Թ. կարդինալաց ժողովոյ մը մէջ հանդիսապէս հերքած է իրեն դէմ ուղղեալ այն ամբաստանութիւնն.

Ժողովը քիչ քիչ կը պարպուի, և դուրսը, սրահներուն և նրբանցքներուն մէջ, այս միջադէպին վրայ սաստիկ յուզմամբ խօսակցութիւնք տեղի կ'ունենան.

Նախագահ Պ. Ֆլօքէ մենամարտի հրաւէր կը ղրկէ առ Պ. Քասանեաք, որ Ֆրանսայի ամենէն քաջ մենամարտողներէն մին է. Ժողովոյ նիստը քառորդ մը կը դադրի.

Նիստը վերսկսելուն, Պ. տը Քասանեաք խօսք առնլով կը յայտարարէ թէ ժամանակն եկած է որ կառավարութիւնը վճռապէս յայտնէ թէ կ'ընդունի թէ ոչ Եկեղեցւոյ և Պետութեան բաժանումն. Այսպիսի բաժանում երկիրն չի պատճառէր Եկեղեցւոյ, որ ուրի՛շ կերպ Թշնամիներ և

(*) Որք հրապարակաւ համակրանք և համամտութիւն յայտնեցին Էքսի Արքեպիսկոպոսին, որ, ինչպէս կը յիշուի, վիրաւորիչ լեզուաւ պատասխանած էր կրօնային և դատական Նախարար Պ. Ֆալիէռի շրջաբերականին ուխտագնութեանց մասին, և իր այս անվայել նամակին համար տուգանքի դատապարտեցաւ Փարիզի դատարանէն.

—)(111)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՈՃՐԻՆ ՄՕՏ

Պարույլ աղէկ կը հասկնար անոր բարկութիւնը և կը ծիծաղէր.

—Այո, ծանր բան է, հէ՞, բարեկամներէ բաժնուիլը.

Ցանկարծ, ծերունին ա՛լ չի համբերեր. Կատաղութիւնը խոհեմութեան կը յաղթէ. Ագահութիւնն աւելի զօրաւոր է քան մահու երկիւղը.

Պարույլի վրայ կը յարձակի.

—Ա՜հ, սրիկայ, բան մը չպիտի առնես ինձմէ. լսեցի՞ր, բա՛ն մը չպիտի առնես.

Հարուածն այնքան սաստիկ եղած է որ Պարույլ կը դեդեւէ. Բայց պայքարն անհաւասար է. Պարույլ պաղարիւնը կը ստանայ. Վիօլէն բոլոր ուժը ժողուած է, կը սեղմէ աւազակը. Ժամանակաւ, երկրին ամենէն կորովիներէն եղած է, բայց հիմակ տարիքն առած է. Շուտով շնչասպառ վիճակի մէջ կ'իյնայ. Կը խորդայ. կ'աղաղակէ.

—Օգնութի՛ւն, օգնութի՛ւն.

Եւ, պայքարի միջոցին, պատուհանին մօտեցած ըլլալով, ապակի մը կը կոտրէ, որ կ'իյնայ շառաչմամբ.

—Ա՜հ, սակայն առաջուց ըսի քեզի, կ'ըսէ Պարույլ.

Աչքը կը դառնայ. Իր ձեռուըները կը փնտռեն գիւղացւոյն վիզը, որուն շուրջը կը ձեւացնէ այնքան սեղմ շրջանակ մը որ ծերունին գետին կը գլորի շնչահեղձ.

Բազուկները դէպ յառաջ կերկարին տակաւին պաշտպանելու համար ինքզինքը, բայց պարապը կ'երթան, բանի մը չեն հանդիպիր.

Պարույլ շարունակ կը սեղմէ.

Խուլ ձայնիւ կը կրկնէ.

—Ցանցանքը քո՛կդ է. Առաջուընէ ըսի քեզի.

Եւ միւսն ա՛լ չի շարժիր. Մեռած է.

Այն ատեն Պարույլ դէպի սեղան կը սլանայ, ստակն անկից առնելու և խոյս տալու համար.

Մառի-Թերէզ, տխրաբեկ, բաժնուած էր հայր Վիօլէնէն. Ագարակին բակէն անցած էր և տունը մտնելու պահուն, քիչ մը առաջ կիսբաց թողած խոհանոցին դրան առջեւ կեցած էր.

Աստիճանի մը վրայ նստեցաւ. Գլուխն հրդեհի մէջ էր. Խոշոր արցունքներ կը վիժէին աչքերէն, և նոյեմբերի այդ գիշերուան սաստիկ ցուրտը կը պաղչոկէր զինքը, քիչ քիչ կը հանդարտեցնէր.

Եւ ճիշդ այդ վայրկենին է որ յանկարծ խեղդուկ և ողբագին ճիչեր ականջին կուգային.

Եւ այդ աղաղակներն օգնութիւն կը կոչեն. Իրեն կը թուի թէ այդ աղաղակները նոյն իսկ գիւղացւոյն տունէն կուգան.

Եւ ջախջախեալ ապակիին շառաչիւնը կը սարսափեցունէ զնա.

Ի՞նչ տեղի կունենայ.

Դէպի տունը կը վազէ. Ներսը միշտ լոյս կայ. Եւ քանի մօտենայ, որոշակի կը տեսնէ մարդու մը ստուերը որ կը շարժի վարագոյրներու ետին.

Նորէն կը վազէ.

Իրեն այնպէս կուգայ որ աղէտալի բան մը դարձած է հոն.

Բայց կանգ կ'առնու.

Սոսկալի տեսիլք մը հոն կը գամէ զայն սարսափահար, ահաբեկ, սեմին վրայ, անխօսուն, ուժաթափ.

Թերէզ ճանչցա՜ծ է Պարույլը.

—Ի՞նչ է, ի՞նչ կ'ըլլայ հոդ, ո՞ւր է ծերունի գիւղացին, ի՞նչ կ'ընէ.

—Աստուա՜ծ իմ, Աստուա՜ծ իմ.

Եւ առանց այլեւս մտածելու՝ յառաջ կը նետուի, դուռը բաց է.

Մառիի հանած աղմուկէն, Պարույլ աճապարանօք մարած է մոմը. Սաստիկ խաւար կը տիրէ.

Մառի Թերէզ ներս մտած է.

Անշարժ մարմնոյ մը կը զարնուի. Վիօլէնի դիակը, և յանկարծ ձեռքին կը հանդիպի Պարույլի բաճկոնակն որ յետս կ'ընկրկէր և կը ջանար խոյս տալ, չգիտնալով այս նոր հակառակորդին ո՛վ ըլլալը.

—Թշուառակա՛ն, մարդասպա՛ն, կ'ըսէ Թերէզ.

Բա՛ն մը չի մտածեր. Չի մտածեր թէ այս մարդն իր զաւակն է, թէ բոլոր այս տռամը սարսափելի կացութեանց պիտի մատնէ զինքը.

Մառի-Թերէզ անոր կը կառչի.

Պարույլ կը հասկնայ թէ կնկան մը հետ է գործը. Եւ կը կարծէ թէ բակին մէջ ոտքի ձայներ կան. Ագարակին մէջ եղողները կարթննան, կը վազեն. Եթէ վճռական որոշում մը չընէ, կորսուած է.

Ձեռքին տակ, ուտելարանի մը վրայ, սեղանի դանակ մը կը գտնէ, կ'առնէ զայն և ըստ բախտի կը զարնէ.

Թերէզ ճիչ մը կ'արձակէ, վասնզի կը զգայ թէ վիրաւորուած է.

Եւ գետին կ'իյնայ. Կուրծքին վերեւը, ուսին մօտ, սաստիկ ցաւէ մը կը նուաղի.

Պարույլ կը փախչի մութին մէջէն, ըստ բախտի. բայց քիչ մը առաջ չէր սխալած. մարդիկ կը հասնին, ագարակին բոլոր ծառայները ոտքի կ'ելնեն. մարդասպանը կը ծռի, պատերուն երկայնութեամբը սողոսկելով, բայց կը մօտենան, կը հրջապատեն զայն՝ առանց տեսնելու. քանի մը վայրկենէն պիտի երեւի, պիտի ձերբակալուի և իր վերջը պիտի հասնի.

Պէտք է որ յանդուգն միջոց մը ձեռք առնու.

Բան մը չամբաստաներ զնա. Մառի-Թերէզ տեսած ըլլալու չէ զինքը. դանակը սեղանին վրայ թողած է.

Ո՛չ մէկ նշան.

Փարախին դուռն հոն, իր առջեւն է. Շարլօ կը քնանայ անդ. բան մը լսած չէ նա, կամ թէ բան մը չիմանալ ձեւացուցած է.

Երկու միջոց կայ Պարույլի համար.

Կամ փորձէր դաշտերուն մէջէն փախչիլ, բռնուելու և անմիջապէս մարդասպան հռչակուելու ստուգութեամբ.

Կամ փարախը մտնէր, պառկէր. դուցէ հոն չգային փնտռել զինքը. Շարլօ չէր մատնէր զնա և առտուն, կամ նոյն իսկ քիչ մը ետքը, մէկ քանի վայրկենէն, կրնար հեռանալ ագարակէն և անհետիլ.

Այս վերջին միջոցն է զոր պէտք է ի գործ դնէ.

Զվարանիր. Ներս կը մտնէ և դուռը նորէն կը գոցէ.

Ճիշդ ժամանակն էր.

—Հայր Վիօլէնի տունէն կուգան աղաղակները, կ'ըսէր ծառայ մը. Ապահով եմ, ես չէի պառկած.

—Կարծես իր դուռը բաց է.

Եւ դէպի տունը կը շտապեն. Արդարեւ դուռը բաց է, բայց սենեակը սաստիկ մութ է. Առաջին ներս մտնողը մարմնոյ մը դէմ կը սայթաքի. Ծառայն՝ Թօնքինէ դարձած զինուոր մըն է.

Չի վախնար. Իր պաղարիւնն ալ չի կորսնցըներ.

—Կրա՜կ, կ'ըսէ, Սեւ-Դրօշներն արդեօք ասկի՞ց անցեր են.

Լուցկիով մը սեղանին վրայ մնացած մոմը կը վառէ. այն ատեն կ'երեւի մահասարսուռ տեսարանն.

Վիօլէն ու Մառի Թերէզ չեն շարժիր.

Ծառայն Վիօլէնի վրայ կը ծռի. Ծերունւոյն դէմքն այլայլած, կապուտցած է. ուռած լեզուն շրթունքէն դուրս ելած է. Վեր կը վերցունեն զայն. Նորէն գետին կ'իյնայ անշարժ. Մնաց որ, արդէն սառած է.

Վաղեմի զինուորը կը մռմռայ.

—Ծերուկին գործը լմնցեր է, տիրուհի՞ն.

Բարեբախտաբար Մառի չէ մեռած. Շարժում մը կ'ընէ. Աչուըները կը բանայ, շուրջը կը նայի.

Եւ որոշ՝ եղածը կը յիշէ, կ'ըսէ անմիջապէս.

—Ո՞ւր է, ո՞ւր է.

Պարույլին վրայ կը մտածէ և իր սարսափայույզ աչուըները կը փնտռեն զայն ոճրի սենեկին մէջ.

Ծառայք կը կարծեն թէ Վիօլէնի մասին երկիւղ կը յայտնէ.

Մատով զայն կը ցուցնեն.

—Մեռա՛ծ է, կ'ըսեն.

Մառի ոտք կ'ելնէ մեղմիւ. Հիմակ լուռ կը մնայ. Ի՞նչ եղած է Պարույլ. Ի՞նչ եղած է իր որդին, իր զաւակը. Կրցա՞ծ է փախչիլ. Անշուշտ, վասնզի անոր վրայ չեն խօսիր իրեն.

—Տիրուհի, վիրաւորուած էք, գոնէ ծանրապէս վիրաւորուած.

Թերէզ տկար ձայնով կ'ըսէ.

—Ոչ, չնչին բան է.

Պարույլէն, իր զաւկէ՛ն վիրաւորուա՛ծ. Անողորմ դիպուածին մահհանգո՞ւն եղերերգն. Եւ այս ոճրէն այնքան սաստիկ կը զարհուրի որ ինքզինքը տկար կը զգայ և երկրորդ անգամ գետին կ'իյնայ քրթմնջելով.

(Շարունակելի)

ուրիշ կերպ հալածանքներ տեսած է ժամանակաւ։ Բայց պէտք է որ արդի կառավարութիւնն աջակողմին կամ ձախակողմին յարի որոշապէս, և հանրապետական մեծամասնութիւնը կաթոլիկութեան դէմ իւր տածած ատելութիւնն համարձակ արտայայտելու քաջութիւնն ունենայ։ Պ. տը Ֆասանեակ Պ. Ֆառնոյի նկատմամբ աննպաստ ակնարկութիւն մ'ըրած լինելով, Պ. Ֆլուքէ կանոնական պատժոյ ենթարկել կը սպառնայ զնա՝ եթէ յետս կոչում չընէ։ Ֆասանեակ կը բացատրէ թէ վիճաբանութեան գրգռման միջոցին բերնէն փախուցած է, և այս մեղմացուցիչ պարագային շնորհիւ պատժէ զերծ կը մնայ։

Վիճաբանութիւնն այս շաբաթ օր շարունակեցաւ, և վերջացաւ՝ կառավարութեան նպաստաւոր բանաձեւ մը, որ 223ի դէմ 243 քուէով ընդունուեցաւ, ինչպէս ընթերցողք երեկի հեռագրերէն իմացան։

Երեսփ. ժողովոյ այս երկու նիստք ֆրանսական Խորհրդարանի ամենէն յուզեալ նիստերուն կարգը կրնան դասուիլ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Եւրոպայի մէջ վստահութիւնը վերահաստատուած լինելով, խնայասէր հասարակութիւնն որ իւր դրամն արժեթղթի պառկեցնել կ'ուզէ՝ նորէն ի հրապարակ կը դիմէ։ Արդ, Հարաւային Ամերիկայի թուղթերն հիմա բարա չեն ըներ, թէեւ մեծ տոկոս կը խոստանան, և ամեն անոնք որ 100ին չորսէ վեր տոկոս կը խնդրեն, բնականապէս Թուրքիոյ թուղթերուն աչք կը տնկեն։ Արդի գներով, որք չափազանց չեն թուիր, Դ. կարգի օսմ. արժեթուղթը կը բերէ 5 4/10 առ 100 տոկոս, և Օսմանիէն իբր 5 3/4 առ 100։ Եթէ անակնկալ պատահար մը չգայ, կը կարծուի թէ գնոց բարձրացումը պիտի շարունակէ, և օսմ. թուղթերն եւս պիտի նպաստաւորին հրապարակին գոհացուցիչ կացութենէն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ իւր բնակարանը մնաց ի Մաքրիգիւղ։ Ն. Ամենապատուութիւն այսօր Պատրիարքարան կ'իջնէ կրօնական ժողովոյ նախագահելու։

Պէյլէրպէյի քարոզիչ Գեր. Խորէն արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ երէկ Ոստիկանութեան Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյի հետ. (Թարճ.)

Քաղաքական ժողովը վաղն ի նիստ պիտի գումարի Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ
ԱՌ ԱՐԿԱԾԵԱԼՍ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՆ
ՎԱՆԱՅ ԱՐՃԿԷ ԳԱՒԱՌԻ

ԱՐՃԿԷ (Վան), 25 Հոկտ.

Ներկայ տարուանս երկրաշարժի երկարատեւ ցնցումները շատ տեղերու շինուածոց ծանր եւ թեթեւ սասանմունք տալով՝ տեղիս տեղիս ալ տուներու վնասի և կործանման առիթ եղան, ընդ որս և ծանրապէս վնասուեցաւ Արճկէ անուն գաւառը։ Փրտնուեցան տուներ, որ իսպառ կործանուեցան, որոց փլատակաց ներքեւ կենդանաթաղ եղան և հինգ մարդ։ Կային տուներ՝ որ կիսովին, և տուներ, որ թեթեւագոյն վնասուեցան։

Սոսկալի շարժին ուժգնութենէն ցամքեցան գաւառին և գիւղերու մէջ քանի յորդ աղբիւրներ։ Շարժին շարունակութիւնը տեւեց գրեթէ երկու ամիս։ Բնակիչքն՝ ահաբեկած, եւ սարսափահար եղած, մինչ շատերն՝ շէնքէն դուրս գետնայարկի ներքեւ բնակութիւն ընել ընտրեցին։ Իսկ աղքատք՝ իսպառ տնազուրկ՝ ձմեռնային սաստկաշունչ պարզ օդին մէջ սառնատանջ կը լինէին։

Սակայն՝ տեղւոյս գաւառապետը (գայմագամ) խորագգած նկատումով տեսնելով վնասուող բնակչաց ողբալի դառն վիճակի սրտաճմլիկ տեսարանը, ընդ փոյթ ճիշդ տեղեկագրով մը դիմեց առ Վսեմ. կուսակալն Վանայ, Խալիլ փաշա, և նա անմիջապէս Վեհ. մեր Սուլթանին հայրական գթութիւնը հայցեց թշուառ արկածեալներուն վրայ։ Առ այս, Վեհ. Սուլթանն Ապտիւլ Համիտ մեր բարենշան կայսեր փափկազգած ազնիւ սիրտը ողորմեցաւ ի նոյն արտասուելի դէպք վնասուած դժբաղդներուն, և Ն. Վեհափառութիւն հաճեցաւ շնորհաբաշխել իւր կայս. գանձէն նպաստ կարեւոր գումար մը։

Կայսերական սոյն շնորհաց հրամանի անմիջական գործադրութիւն տեղի ունենալէն զկնի, Վսեմ. կուսակալի ընտրած հաւատարիմ պաշտօնէից միջոցաւ և տեղւոյս կառավարութեան արդարասէր անդամոց ձեռքով կանոնաւոր կերպիւ յիշեալ գումարն առանց յապաղման բաժնուեցաւ իւրաքանչիւր տարաբաղդին վրայ, անխտրաբար, ըստ չափու վնասուցն։

Չի կրնար պատմուիլ շնորհընկալ ժողովրդեան սիրտերուն այս մասին զգացած բերկրանքն և ուրախութիւնը, որք լիաբերան գոհունակութեամբ օրհնել սկսան մեր Վեհ. եւ առատագութ կայսեր կեանքն և բարձր անունը և ջերմագին բարեմաղթութիւններ ընել։

Այս առթիւ, և գաւառիս մէջ գտնուած Սքանչելագործ անուն կըրող մենաստանիս եւս բաժին ինկաւ սոյն կայսերական շնորհաց գումարէն երեսուն և մէկ ու կէս օսմ. լիրա, զոր գոհութեամբ սրտի ընդունելով՝ յարմար ժամանակին պիտի գործածեմք ի վերանորոգութիւն խախտեալ շինուածոցն։

Ուստի նուաստութիւնս եւս կը մասնակցիմ առանձնոր յօժարասիրտ՝ ժողովրդային միաձայնութեան ձայնին եւ հրապարակաւ կը մատուցանեմ իմ խորին երախտագիտութիւնս և բարեմաղթութեան ձայնս։

Վանահայր
Վանացն Սքանչելագործոյ
ՅՈՎՍԷՓ Վ. ՍՕԼԱԽԵԱՆ

Օրթագիւղի Ս. Աստուածածնայ Եկեղեցւոյ քահանայներէն հանգուցեալ Արժ. Տ. Սարգիս Քահանայի ընտանիքն՝ և մասնաւորապէս նորին եղբայր Արժանապատիւ Տ. Սահակ Աւագ Քահանայ Տէր Սարգսեան՝ խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն Գեր. Սրբազան Եպիսկոպոսաց, Արժ. Եկեղեցական Հարց և այն ամեն բարեպաշտ Ազգայնոց, որք բարեհաճեցան հանդիսակից լինել անդուցելոյն Օծման և Յուղարկաւորութեան հանդիսին։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ

ԱՐՇԱԿ ՉՕՊԱՆԵԱՆ
(ՑԱՆԹԱՉԻՕ)

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ՁԱՅՆԵՐ

Հաւաքածոյ անտիպ և տպեալ գրուածներու, ոտանաւոր և արձակ

Գլխաւոր կեդրոնատեղին է Սանճաքճեան Տպարան, Բերա, Սիթէ տ'Ալէբ։
Գին 10 դահեկան

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Պէրութի նահանգին կուսակալ անուանեցաւ Իսմայիլ Քէմալ պէյ, կառավարիչ Հելիպօլուի։

Սէլանիկի Ճումաի Պալա գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ալի Սէյտ էֆէնտի, գայմագամ Թօյրանի։

Իֆթիխարի չքադրամ տրուեցաւ Ունկապանի կայս. գործարանին բըժիկ գեր-հազարապետ Ահմէտ Ճիհուն էֆէնտիի և ի Բերա կարասեաց վաճառական Պ. Ժորժ Պէյլըրի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Ներքին գործոց Նախարար Վսեմ. Խալիլ Րիֆաթ փաշա երէկ կայս. պալատ գնաց և ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Աւստրիական, գերմանական, ֆրանսական, սերպիական ու պարսկական դեսպանք և իտալական դեսպանատան գործակատարն երէկ Բ. Դուռն երթալով, յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

— Պուլկարական գործակատար Տոքթ. Վուլքովիչ երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՎԵՐԱՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ

Թուրք կ'իմանայ թէ Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Ահմէտ Րէֆիգ պէյի պաշտօն յանձնուած է քննել Հեռագրական և Թղթատարական վերատեսչութեան գործառնութիւններն եւ թէ Ն. Վսեմութիւն երէկ նոյն պաշտօնատեղին երթալով քննութեանց սկսած է։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆ

«Ֆրանսերէն լեզուի ծաւալման միութեան» անդամները կիրակի առաւօտ գումարուեցան ֆրանսական դեսպանատան մէջ, ընդ նախագահութեամբ դեսպան Պ. Քանպոնի, որ գեղեցիկ բանախօսութիւն մը արտասանեց։ Ինչպէս յայտնի է, միայն Ֆրանսացիները չեն մասնակցիր այս միութեան, այլ օտարներն եւս կընդունուին։ Պ. Քանպօն ներկայ գըտնուողներն հրաւիրեց որ իրենց տիկիններն եւս բերեն այս գումարմանց եւ մասնակից ընեն միութեան։

Ապա ձեռնարկեցին մասնախմբի ընտրութեան, նախորդ մասնախմբի անդամները վերընտրեցան։

ԽԱԼԻՏ ՊԷՅ

Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատենին ընդհանուր դատախազ Խալիտ պէյ, որ Կրէտէի նահանգին դատական գործերը քննելու համար նոյն կղզին գնացած էր, քննութիւններն աւարտելով իւր տեղեկագիրը մաս առ մաս մատուցած է ձեռնհաս իշխանութեան և մէկ քանի օրէն մայրաքաղաքս պիտի դառնայ։

ՀԻ՞Ն ԹԷ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐ

Պիլէճիկէն կը գրեն առ Սաադէթ թէ հին կամ նոր Տոմարի գործածութեան ծանօթ խնդրոյն առթիւ տեղւոյն հայ հռոմէականաց միջեւ տակաւին համաձայնութիւն գոյացած չէ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թագվիմի Վէգայիէն քաղուած)

Գարատաղի իշխանը Տանիլօ պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրուած է Ջէթինէի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Մէհմէտ պէյի և կայս. Թիքնապաշ ու Գարատաղի հեծելազօրաց ուսուցիչ հազարապետ Թէվֆիգ պէյի։ Նոյն պատուանշանի չորրորդ աստիճանը՝ ուսուցչի օգնական հեծելազօրաց տեղակալ Մուսթաֆա էֆէնտիի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանաց գործածութիւնը։

—Մաքսատան պաշտօնեայք Նոյեմբեր 26էն մինչեւ 30, գրաւած են 13 ձեռք մաքսէ փախցուած ապրանքներ։ Նոյնպէս Նոյեմբերի սկիզբէն մինչեւ վերջը ծովեզերեայ մաքսատանց պաշտօնէից ու չօգենաւակներու միջոցաւ գրաւուած են 140 ձեռք ապրանքներ։ Ասոնց 46էն կրկին մաքսատուրք առնուելով իրենց տէրերուն վերադարձուեր են, 4ը՝ ծխախոտ ըլլալով Րէժիի վարչութեան յանձնուեր են. իսկ մնացեալներն ալ ձուկ ըլլալով գրաւուած և պէտք եղած օրինական գործողութիւնք կատարուած են։

—Զմիւռնիոյ օտար ապրանաց մաքսատան առաջին քարտուղար անուանուած է Եյուպ Սապրի էֆէնտի, նախորդ առաջին քարտուղար մաքսատան Տէւէ Աղաճի, և իրեն յաջորդած է Ազիզ էֆէնտի, առաջին քարտուղար օտար ապրանաց մաքսատան Զմիւռնիոյ։ Տրապիզոնի Հէմշին գիւղախումբին միւտիր անուանուած է Էմին աղա, միւտիր Գուրպի Սէպա գիւղախումբին։ Նոյն նահանգին Երիսովի գիւղախումբին միւտիր անուանուած է Ահմէտ Թէվֆիգ էֆէնտի, միւտիր Հէմշին գիւղախումբին։ Նոյն նահանգին Գուրպի Սէպա գիւղախումբին միւտիր անուանուած է Մէհմէտ Էմին աղա։ Տէպրէ գաւառին Տէֆթէրը Խագանիի պաշտօնեայ անուանուած է Մէհմէտ Շէֆիգ էֆէնտի, Թաբուի նախորդ քարտուղար Անթալիաի։

ՀԻՆ ԴՐԱՄՆԵՐ

Երզնկայ գաւառի ու Քղի գաւառակին մէջ շատ մը հին դրամներ գտնուեր ու յանձնուեր են Կարնոյ կրթական տնօրէնին, որպէս զի կայս. Թանգարանը ղրկուին։ Յիշեալ կրթական տնօրէնն այդ հնութիւնները պիտի ղրկէ Կրթական Նախարարութեան։ (Սաադէթ)

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սուրիայէն 30 Նոյեմբեր և 1 դեկտեմբեր թուականներով եկած հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ նոյն թուականներուն Դամասկոսի մէջ հնտախտի ո և է դէպք չէ պատահած։ Պէրութի քարանթինայի քննիչին կողմէ 29 Նոյեմբեր թուականաւ եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ նահանգին սահմանագլխոյն վրայ դրուած չղթայի ներքին կողմը գտնուած Սալիհիյէ գիւղին մէջ Նոյեմբեր 24ին ու 25ին հնտախտէ երկուքական մահեր պատահեր են և 26ին՝ 4 դէպք ու 2 մահ։ Այդ գիւղ անմիջապէս չղթայի ներքեւ առնուելով Պէրութէն երկու բժիշկներ ղրկուեր են հարկ եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առնելու համար։

ԿԱՐՆՈՅ ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՔ

Կարնոյ մաքսատան մէջ, կ'ըսէ Սաադէթ, Թրանզիթով օտար երկիրներ փոխադրուած թէնեքէներու տուրքին փոխարէն թէեւ պարտամուրհակ մը կ'առնուի ապրանաց առաքումը չյետաձգելու համար, սակայն նկատելով որ ապրանքի տէրերէն ոմանք յետոյ մաքսատուրքը չվճարելու համար այլ եւ այլ պատրուակներ մէջ կը բերեն, որոշուած է յետ այսորիկ այդ կարգի պարագայից մէջ երաշխաւոր առնուլ։

ԿՇՌՈՑ ՏՈՒՐՔ

Եէնիթիւնեա Տիմիթրաքի էֆէնտի՝ կշռոց տրոց գանձումը վարձած պաշտօն իբրեւ առանց Բերայի դատարանին գործադիր պաշտօնէութեան յանձնած էր 1700 ոսկւոյ գումար մը։ Արդ, որոշուած ըլլալով այդ գումարի 1500 ոսկին Քաղաքապետութեան և 200 ոսկին ալ Եէնիթիւնեա Տիմիթրաքի էֆէնտիի յանձնել, ըստ այնմ այդ 1500 ոսկին երէկ յանձնուեցաւ Քաղաքապետութեան։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄ

Այս կիրակի, կէս գիշերին, ոստիկանութեան գոմիսէր Նասէֆ էֆ. Բերայի մէջ կը ձերբակալէ գերմանացի երիտասարդ մը և Կալաթա-Սէրայ կ'առաջնորդէ զնա։

Այս երիտասարդ որ ինքզինքն հոս Րուտոլֆ տը Մօյէն կ'անուանէր, Հոկտեմբեր 30ին 12,000 թղթադրամ մարք և Սաքսոնիայի բազմաթիւ արժեթղթեր գողցեր է եղեր Մէժէլի Թղթատարատունէն, ուր պաշտօնեայ էր։

Երեք օր առաջ, Ոստիկանութեան նախարարն իմացած ըլլալով գերման իշխանութիւններէն որ Մէժէլի գողն որ խոյս տուած էր, հոս կը գտնուի, Բերայի ոստիկանութեան յանձնած էր հարկ եղածն ի գործ դնել։

Ոստիկանութեան գոմիսէր Նասէֆ էֆէնտի, խաբեբային նկարագիրն առած ըլլալով ինչպէս նաեւ անոր լուսանկարը, կ'սկսի զայն փնտռել, և նախընթաց գիշեր կը ձերբակալէ։

Րուտոլֆ տը Մօյէն մեծամեծ ծախսեր կ'ընէր հոս, ցոփութեան և մոլութեան վատնելով։ Անհեթեթ սուտեր կը շինէր և կը պատմէր անոր ասոր։ Երբեմն քաղաքական պատճառաւ Մատրիտէ փախստական մը ցոյց կուտար ինքզինքն, երբեմն որովայնահատ ճարն, երբեմն ալ իբր հնարիչ նոր վառօդի մը։

Կոմսի թագի մը վրայ Ր. և Մ. սկզբնատառերով զարդարուն ոսկիէ ժամացոյց մը և 150 ղրուշի գումար մը գտնուեր են վրայէն։

Այս երիտասարդ բացարձակապէս կուրանայ Ոստիկանութեան փնտռած Մէժէլի գերմանական Թղթատարատան անհաւատարիմ պաշտօնեայն ըլլալն և կը պնդէ թէ ինք սպանիացի է և ծնած ի Հավանա։

Ֆրանսերէնն ու սպաներէնը լաւ կը խօսի եւ կ'ըսէ թէ չգիտեր գերմաներէն, թէեւ երեք օրէ ի վեր հոս գըտնուած միջոցին ոմանց հետ խօսեր է այդ լեզուաւ։

«ԹԱՐՍՈՒՍ» ՇՈԳԵՆԱՒԸ

«Էսաեան, Ունճեան եւ ընկերութեան» Թարսուս շոգենաւը կիրակի գիշեր մեկնեցաւ Պոլսոյ նաւահանգիստէն ի Հոտէյտա։ Այս շոգենաւով Եէմէն ուղեւորեցան կայս. Թիքնապաշ Եագուպ պէյ, որ կը տանի նահանգին կուսակալ Ահմէտ Ֆէյզի փաշայի միւշիրութեան աստիճանը վաւերացնող կայս. Մէնշուրն, և Ճիտտէի հրամանատար Օսման փաշա։ Շոգենաւէն մէջ կը գտնուէին նաեւ 526 զինուորք, եւ 15 նաւային զինուորք՝ Ճիտտէի համար։

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԻ
ՀԱՅ ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏՔ

Բերայէն հետեւեալը կը գրեն մեզ.

Կը յիշուի թէ երկու հայ հռոմէական եկեղեցականներ՝ Հ. Աղեքսանդր Մանուէլեան և Յովհաննէս վարդապետ Հուրիկեան, Տիգրանակերտի հայ-հռոմէականաց առաջնորդարանին ծանուցեալ դէպքին առթիւ ամբաստանուելով՝ տեղական իշխանութեանց կողմէ ձերբակալուեր ու բանտարկուեր էին։ Յետոյ մայրաքաղաքս բերուած էին հոս դատուելու համար։ Շնորհիւ բազմաթիւ նպաստաւոր վկայութեանց, այդ երկու եկեղեցականք անպարտ դատուելով Նոյեմբերի 27ին արձակուեցան և յանձնուեցան Տ. Ազարեան Պատրիարքին։

Այս երկու վարդապետաց ի Տիգրանակերտ բանտը գտնուած ժամանակ, մեր ազգայինք անոնց անպարտ լինելն ստուգելով մեծապէս ձեռընտու եղեր են։ Մինչեւ իսկ նոցա դատին պաշտպանութիւնը յանձներ են փաստաբան Շամս Կիրակոս էֆէնտիի որ մինչեւ ցարդ թղթակցութեամբ իւր հոգածութիւնը կը շարունակէր։ Յիշեալ եկեղեցականք երախտագիտութեամբ կը յիշեն Կիւլպէնկեան Մեծ. Յակոբ էֆ.ի, Խանճեան Մեծ. Կարապետ էֆ.ի, Զիպուքեան Մեծ. Պետրոս էֆ.ի անունները. այս ազգայինք ամէն նպաստ ընծայեր են անոնց՝ մարդասիրաբար։

Տիգրանակերտի մեր ազգայնոց այս ազնիւ ընթացքը գովութեան արժանի է։

ԲԱՂԷՇԻ ՆԱՀԱՆԳԸ

Ըստ տեղեկութեանց Սաադէթի, Բաղէշի կուսակալութիւնը խնդրած է Բ. Դռնէն որ տեղւոյն ոստիկանաց թուոյն վրայ երկու գոմիսէրներ ու 18 ոստիկանք աւելցուին։ Ներքին գործոց նախարարութիւնն յանձնարարած է յիշեալ կուսակալութեան՝ սահմանել եղած պէտքին աստիճանն, որպէս զի յետոյ պէտք եղածն ի գործ դրուի։

ՄԻՐԶԱ ՄՈՀՍԻՆ ԽԱՆ

Պարսկական նախորդ դեսպան Միրզա Մոհսին խան որ Թէհրան ուղեւորելու համար մայրաքաղաքէս ճամբայ ելած էր, այժմ Թիֆլիս կը գտնուի, ուր օդերուն բացուելուն կ'սպասէ դէպի Թէհրան ուղեւորելու համար։

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ

Հէլմսպէրկէր, Վիէննայի նշանաւոր նուագածուաց քառախումբը, որ անցեալ տարի Պոլիս այցելեց և այնքան գնահատուեցաւ ճշմարիտ երաժշտասիրաց կողմանէ, այս ձմեռ եւս, յառաջիկայ յունվար ամսոյ մէջ, պիտի այցելէ մայրաքաղաքս և քանի մը նըւագահանդէսներ պիտի տայ։

Յունաց Պատրիարքարանի քաղաքական և կրօնական ժողովները ձեռնարկած են Կ. Պոլսոյ թեմերէից ընտրական նոր կանոնագրի վերաքննութեան։

—Պրուսայի յոյն մետրապոլիտ Տ. Նաթանիէլ մայրաքաղաքս եկած է։

—Անգլիական դեսպանատան առաջին թարգման Սըր Ալֆրէտ Սանտիսընի քոյրը՝ Տիկին Սոֆի Լոնկուորթ մեռաւ երէկ առաւօտ ի Բերա։ Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը, անգլ. դեսպանատան մատրան մէջ։

—Երէկ մայրաքաղաքս եկան 21 տուն իսլամ գաղթականք Վառնայէն և 13 հրեայ գաղթականք Օտեսայէն։

—Երէկ առաւօտ Գատըգիւղի նաւամատոյցին վրայ ուղեւորաց տոմսակ գնելու պահուն՝ քսակահատ մը ուղեւորաց միոյն ժամացոյցը չորթեց։ Կ'ըսուի թէ այդ ժամացոյց 13 ոսկի կարժէ եղեր։

—Մայրաքաղաքիս ռումանական նորընտիր հիւպատոս Պ. Ռոտոլֆ Սթուրձա երէկ առաւօտ աստ ժամանեց։

—Պետական Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, Մալազկերտի ու Մշոյ միջեւ հեռագրական թել մը պիտի հաստատուի։

—Թուրք կ'իմանայ թէ տասն օրուան մէջ ի Բերա Սագըզ Աղաճ գողութեան մէկ քանի դէպքեր պատահեր են։

—Թուրք լրագրոյ տեղեկութեանց համաձայն, Րիւշտիյէ վարժարանաց տնօրէն Ապտիւլլաթիֆ էֆէնտի ու ընկերք, որք կաշառակերութեան համար Պետական Խորհրդոյ առջեւ կը դատուէին, Դատական նախարարութեան պիտի յանձնուին եղեռնադատ ատենին առջեւ դատուելու համար։

—Զմիւռնիայէն կը գրեն թէ Ագհիսարի մէջ ծաղկախտ երեւան ելած ըլլալով, հարկ եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առնուեր եւ այդ առթիւ վարակեալ տղաքներ հիւանդանոց փոխադրուեր են։

—Կիրակի օրը Չէշմէի մէջ երկու անգամ երկրաշարժի ցնցմունք զգացուեր են, առանց ո և է վնաս պատճառելու։

—Շաբաթ իրիկուն ժամ մէկին Սիմոն անուն նպարավաճառ մը ի Գումգաբու իւր տունը գնացած պահուն երկու չարագործներ վրան յարձակեր, մին կոկորդը սեղմեր ու միւսն ալ զայն գետինը պառկեցնելով 6 անգլիական ոսկին ու 150 ղրուշը յափշտակելով փախեր են։ Սակայն նպարավաճառին աղաղակներուն վըրայ ադկից անցնող պահակ շրջուն ոստիկանք իմանալով չարագործներէն մին ձերբակալեր են և միւսն ալ կը փնտռուի։

—Հալէպի առեւտրական դատարանի նախագահն, կ'ըսէ Հաքիքաթ, օրինաց հակառակ ընթացքի մէջ գտնուելով, իրեն դէմ բողոքուած է ձեռնհաս իշխանութեան։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր, դեսպանական երեկոյթ։ Երրորդ անգամ ըլլալով պիտի ներկայացուի
L'AMOUR MOUILLÉ
զբօսալի օբէրէթը։

ՀԱՄԱՌՕՏ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ի պէտս Ազգ. Նախակրթական վարժարանաց
ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Սոյն նոր դասագիրքը որ վաւերացեալ է յ'Ուսումն. Խորհրդոյ և ընկալեալ մայրաքաղաքիս և գաւառաց գլխաւոր վարժարաններէն, իւր դիւրուսոյց մեթոտով ամփոփ պարունակութեամբ, հրահանգներով և աշխարհագրական մտաւոր ուղեւորութիւններով իւր տեսակին մէջ յանձնարարելի աշխատասիրութիւն մ'է։

Գինն է 4 1/2 ղրուշ
Մեծաքանակ գնողաց գոհացուցիչ զեղչ

ԱԶԴ
ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Կը ծանուցուի Թրամուէյից ընկերութեան բաժնետերաց որ, վարչական խորհրդոյ որոշմամբ, 1891 տարեշրջանին համար 5 օսմ. ոսկինոց ջնջուելիք 774 բաժնեթղթոց վիճակահանութիւնն հրապարակաւ տեղի պիտի ունենայ դեկտ. 9|21ի երկուշաբթի օրը, ժամը 2ին, ընկերութեան կեդրոնատեղին, Կալաթա, Բէրէշէմպէ-Բազար, Զէնար փողոց։

Կ. Պոլիս, 2|14 դեկտ. 1891 1—2

ՋԻՊՑԻ ՍԱՐՖԻ ՖԱՐՍԻ

Արիկեան էֆէնտիի սոյն երկը՝ զուտ պարսկերէն լեզուի կանոնները պարունակող կարի դիւրուսոյց և ճոխ քերականութիւն մ'է։ Գին 100 փր. 5—5

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՄԱՏՐԻՏ, 14 դեկտ.—Նախարարաց խորհուրդն զբաղեցաւ մաքսային սակագնով. կը հաստատեն թէ բոլոր մաքսերը մեծապէս պիտի աւելցուին։ Լրագիրք կ'ըսեն թէ 25 միլիոնի փոխառութիւնը տրուած է հետեւեալ պայմաններով. շըրջաբերութեան գինը 79 պիտի ըլլայ դրամատուներց համար, 81 1/2 հասարակութեան համար. ստորագրութիւնը տեղի պիտի ունենայ դեկտ. 30ին։ Գործողութեան արդիւնքն երաշխաւորեալ է ստորագրող պանքաներէ։

ՔԷՕԼՆ. 14.— Քէօլնիշէ Զայթունկ կ'իմանայ թէ լրտեսութեան վրայ օրէնք մը ի մօտոյ պիտի մատուցուի դաշնակցային խորհրդոյ։

ԼԻՍՊՈՆ, 14. — Պրազիլիոյ նախորդ կայսր հանգուցեալ տոն Փեթրոյի յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ ի ներկայութեան արքայական գերդաստանին և բոլոր երեւելեաց։

ԼՈՆՏՈՆ, 14.—Րէօթըրի գործակալութիւնը կ'իմանայ Րիօ տը Ժանէյրոյէ թէ կացութիւնն աւելի հանդարտ է։ Իրաւախոհութեան մը համար կը բանակցին։ Ելմտական խնդրոյն կարգադրութիւնն յետաձգեցաւ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 13.— Նիւ-Եորք Հէրըլտ Սանթիակոյէ կ'իմանայ թէ Քիլիի արտաքին գործոց նախարարը զեկոյց մը ուղղեր է օտար երկրաց իր դեսպաններուն, բողոքելով Հարիսոն նախագահին յայտարարութեան մէջ գտնուող առարկութեանց դէմ և պատուիրելով դեսպանաց որ ճշմարիտ իրողութիւններն հրատարակեն, քիլիցի զինուորաց և ամերիկացի նաւազաց խնդրոյն վրայ։

ՎԻԷՆՆԱ. 14.—Սիկիսմոնտ արքիդուքսը ծանր հիւանդ է ինֆլուէնցայէ և մասնակի թոքատապէ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 3 Դեկտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 1/2
3 » Բարիզի »		22 97 1/2

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. D. Սէրի]		20 04 1/2
Բէրայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	20 02
կէս օրին	»	20 02 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիէ երեկ երեկոյ		77 10
» » ժամ 3ին		77

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	44 1/2
»	B. »	25 3/8
»	C. »	20 02

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 27
Քրէտի ժէնէրալ	» »	8 15
Պանք տը Գօնս.	» »	4 38
Սօս. Շանժ. է վալէօր	» »	4 30
Րէժի	» »	15 02
Թրամուէյ	» »	600
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	65 5/8
Բաժնեթուղթ Լավրիոնի	Գ. Կ.	122

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 13
Անգլիական ոսկի	»	110
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	107
Իմբէրիալ	»	90 10
Քրիմից	»	51 15
Րուպլի թղթադրամ	»	9 36
Մեճ. արծաթ [տարբ.]	»	107 32
Մանր արծաթ	»	102
Մեթալիք	»	97 20
Թասֆիյէ	»	21
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	7

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 14 Դեկտ., ժամ 3 վայր. 25 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95 80
» » 4 1/2 %	104 95
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ	18 55
» երկաթուղի	65 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք	344 37 1/2
Պանք Օթօման	548 75
Սօսիէթէ ժէնէրալ	— —
Գրէտի Լիոնէ	787 50
Իտալական Ռանթ 5 %	91 17
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	418 75
Եգիպտական միացեալ	480
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	451 25
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	353 75
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 21

ԼՈՆՏՈՆ, 14.— ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	95 43
Օսմ. » Սէրի Դ.	18 25
» » » Ա.	44 1/2
» » » Բ.	25 3/8
» » » Գ.	18 3/8
Փոխառութիւն 1877	89 1/2
Պանք Օթօման	14 81
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	95 3/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	100
Տօմէնիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)	102
Ռուսական 1890	— —
Այտընի երկաթուղի	22 1/2
Գասապայի երկաթուղի	15 1/2
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 400

ՎԻԷՆՆԱ, 14.— ժամ 4 վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	32
» Րէժիի բաժնեթուղթք	158 50
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	118 30
» Փարիզի »	46 77

ՊԵՐԼԻՆ 14.— ժամ 2 վայր. 30

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 240
» Փարիզի »	81 45
Րուպլ թղթադրամ	— —
Օսմանեան երկաթուղի	61 60
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	— —
Օսմ. Րէժի	170 75

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 14 — ժ. 11 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95 86 1/4
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ.	18 50
Օսմանեան երկաթուղի	65 37 1/2
Օսմ. Ռէժի	344 37 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք	418 75
Օսմ. Մաքս. արժեթուղթ	— —
Պանք Օթօման	548 75
Օսմանիյէ	— —

Լաւ տեսակ բրնձալի ածուխ կը վաճառուի Գումգաբուի դուրսը Հայոց եկեղեցւոյ քով 23 Թիւ վաճառանոցին մէջ. Ցաճախորդք գոհ պիտի մնան թէ՛ տեսակին լաւութենէն և թէ գնոյն աժանութենէն. 6—10

LA GIRONDE ILLUSTRÉE

Լա Ժիրօնտ Իլլիւսթրէ. պատկերազարդ գրական թերթ շաբաթական ճոխ պարունակութեամբ. Թիւը քսան փարայ. ամէն ուրեք.

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՄՈՒՇ. 20 Նոյեմ. 1891

Մշոյ գաւառական ընդհանուր ժողովն անցեալ ամսուն քուէից միաձայնութեամբ վիճակին երեսփոխան ընտրեց Կարնեցի Մկրտիչ էֆէնտի Խաչիկեան, որ քանի տարիներէ ի վեր ընտանեօք ի Կ. Պոլիս կը բնակի.

Նոյն Ժողովոյ Մայր Դիւանի ընտրութիւնն յետաձգուած լինելով, Նոյեմբեր ամսոյ 25ին գումարեալ նիստին մէջ Դիւանի ընտրութիւնը կատարուեցաւ եւ քուէից բացարձակ առաւելութեամբ Փոթիկեան Կարապետ էֆէնտին՝ Ա. Ատենապետ, Նազարէթ էֆ. Քէչիչեան՝ Ա. Ատենադպիր. Աստուածատուր էֆ. Շահինեան՝ Բ. Ատենապետ և Արմենակ էֆէնտի Խանազայեան Բ. Ատենադպիր ընտրուեցան.

Նոյն նիստին ներկայ էին վիճակաւ դադարեալոց տեղ վերընտրեալ և նորոգ ընտրեալ երեսփոխաններն ալ, եկեղեցականներէն՝ Մշոյ Ճիկրաշէն Թաղեցի Տ. Յովհաննէս քահանայ Ղազարեան, աշխարհականներէն՝ Նազարէթ էֆ. Քէչիչեան Մշոյ Դաշտի Ա. Գիւղախմբի Ա. Շրջանակէն, Խաչիկ էֆ. Հայկունի, նոյն գիւղախմբի Գ. շրջանակէն, Արմենակ էֆ. Խանազայեան Բ. գիւղախմբի Ա. շրջանակէն, Աւետիս էֆ. Տ. Մխիթարեան, Մեսրովբ էֆ. Զաքարեան Մշոյ Զորոյ Թաղէն. Խաչիկ էֆ. Մինասեան և Պետրոս էֆ. Թուղթալճեան Մշոյ Ճիկրաշէն Թաղէն, Մշոյ մէկ քանի թաղերն և շրջանակներն տակաւին իրենց ուղղուած հրահանգաց չը պատասխանեցին և չընտրեցին իրենցմէ ուզուած երեսփոխաններն.

—Մշոյ Թաղական վարժարաններէն մէկ երկուքը անցեալ տարուան վրայ տարբերութիւններ կը ցցնեն և ընդհանուր գոհունակութեան արժանացած են Նոյն Թաղերու Թաղական խորհուրդք. Ասոնց առաջինն է Ս. Մարիանէ եկեղեցւոյ վարժարանն, ուր ուսուցիչ կարգուած են Մշոյ Ներսէսեան վարժարանի նախկին շրջանաւարտներէն Պ. Պ. Մկրտիչ Մանուկեան և Անդրանիկ Սայքեան, որք իրենց հմտութեամբ և ջանասիրութեամբ մեծ յոյս կ'ընծայեն վարժարանի յառաջադիմութեան. Թաղեցիք ևս տեսնելով Թաղ. խորհրդոյ անկեղծ ջանքն վարժարանի բարեկարգութեան համար, չեն զլանար իրենց պարտականութիւնը կատարել և անտրտունջ կը վճարեն Թոշակն վարժարան եկող տղայոց. Թոշակի սովորութիւնը զոր տեղւոյս ուսումնական խորհուրդն առաջարկած և Նորընտիր Թաղ. ժողովն վաւերացուցած եւ Թաղ. Խորհրդոյ յանձնարարած էր ի գործադրութիւն, նոր է Մշոյ համար և այդ պատճառաւ ուրախառիթ է տեսնել որ առանց մեծ դժուարութեան մը հանդիպելու յառաջ կերթայ Ս. Մարինէ Թաղի մէջ. վստահ եմք թէ միւս Թաղերն այդ օգտակար սովորութեան հետեւելով իրենց վարժարաններու յառաջադիմութեան նոր զարկ մը կուտան.

Գոհութեան եւ գովութեան արժանի է Զորոյ Թաղի Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդն ալ, որ անձանձրոյթ կաշխատի Թաղին վարժարանին և եկեղեցւոյ վիճակը բարեկարգելու և Թաղին տալու յառաջադիմութիւն.

Կիմանանք թէ անցեալ կիրակէ Առաջնորդ Հայրն Վերին Թաղի եկեղեցին երթալով քարոզ խօսեր և Թաղի վարժարանի ոչ նախանձելի վիճակին վրայ Թաղ. Խորհրդոյ և Թաղեցիներու խորին ուշադրութիւնը հրաւիրեր և յետ ժամերգութեան գումարելով Թաղ. խորհուրդն և Թաղին երեւելիներն, Թաղի վարժարանի վիճակը խնդրոյ նիւթ ըրեր և նոր հոգաբարձութիւն մը կազմել տուեր է. Ուսումն. Խորհրդոյ Ատենապետն ևս ներկայ է եղած. Ցուսալի է որ Ն. Գերապատուութեան այդ յորդորն ապարդիւն չը պիտի ըլլայ և Վերին Թաղի Թաղ. խորհուրդը նորակազմ հոգաբարձութեան հետ, որ Թարմուժերէ կազմեալ է, վարժարանին առանձին մը տադրութիւն ընծայելով Թաղին ընդարձակութեան և բազմամարդութեան արժանի դիրքի մը կը բարձրացնեն.

—Նախընթաց ամսոյ 27ի կիւրակէին քաղաքիս Մայր եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր կերպով ընթերցան Կ. Պոլսոյ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր երկուքին կոնդակներն, որովք կը վաւերացնէր տեղւոյս Նորընտիր Կրօն. և Քաղ. Ժողովներն. Գեր. Ընդհ. Վանահայր-Առաջնորդ Ս. Հայրն ալ պարագային յարմար քարոզ մը խօսեցաւ.

—Ամսոյս 18ին աստ հասաւ չորրորդ բանակի հեծելազօրաց հրամանատարներէն Վեհմ. Ֆերիգ Էտհէմ փաշա որ ի Մուշ մնալու որոշուած է.

ԹԷՈԴՈՍԻԱ

Թէոդոսիայէն հետեւեալները կը հաղորդեն Թիֆլիզի Նոր-Դար լրագրոյն.

Տեղիս Ս. Սարգիս եկեղեցին վերանորոգւում է երեցփոխ Պ. Ղ. Բերբերեանցի հաշուով. Նոյն եկեղեցու զարդերը նուիրել է տեղային Սերբըբակեանցը, իսկ նկարչապետ Այվազովսկի նկարում է եօթը հատ մեծ պատկերներ. Նոյն Բերբերեանը մտադիր է եւ եկեղեցու գաւթում ի միջի այլոց կառուցանել մի ընդարձակ դահլիճ, որտեղ կը լինի և բեմ՝ ներկայացումների համար.

—Անցած օրերը տեղիս հայերը մի ժողով ունեցան և իրենց միջից ընտրեցին երեք հոգի, որոնք ժողովրդից պիտի հաւաքեն կամաւոր նուիրած դրամներ և դրանով գնելով ալիւր, փայտ և քարածուխ, պիտի բաժանեն հայ աղքատներին և չքաւոր ընտանիքներին. ամենքը համաձայն են ամսական մի բան նուիրել աղքատներին. Ժողովիլը սկսուեց Նոյեմբերի մէկից.

—Անպատճառ հարկաւոր է, որ դպրոցն ունենայ հայերէն գրքերի գրադարան—ընթերցարան. Այդ նպատակի համար այս ամառ Տ. Այրի Աննա Մելիք Յակոբեան նուիրել է իւր հանգուցեալ ամուսնու հեղինակութիւններից 27 րուբլի գրքեր. Լաւ կը լինէր, որ մեր միւս թարգմանիչներն և հեղինակները հետեւէին տիկնոջ բարի օրինակին և օգնէին հայոց լեզուի տարածման Թէոդոսիայում, որտեղ մի ժամանակ փայլուն դրութեան մէջ է եղել այդ լեզուն.

—Այս մի տարուայ մէջ Թէոդոսիան բաւականին բարեփոխուեց եւ սպասւում է, որ աւելի եւս կը բարեփոխուի, որին կարող են նպաստել այժմեան նոր շինուած երկաթուղու գիծը եւ նաւահանգիստը. Երկաթուղու գնացքն այստեղ հասաւ սեպտեմբերի 29-ին. Այդ գծովը Թէոդոսիան միանում է Ճանկոյ կայարանի հետ, ուրեմն և հարաւային Ռուսիայի հետ, կայարանը գտնւում է քաղաքից մօտ 2 վերստ հեռու, բայց մի գծով պիտի միանայ նաւահանգստի հետ. այդ գիծը կը լինի ապրանք վերցնելու համար. Որովհետեւ գիծը քաղաքը մտնելու համար եղած ճանապարհը շատ նեղ էր ծովի ափին, ուստի ծովից կտրում ու ցամաքացնում են մօտ երկու սաժէն լայնութեամբ և բոլոր երկարութեամբ տեղ. Ուղեւորութիւնն առ այժմ ձրի է. լսւում է միայն, որ այժմ որոշուած է կամաւոր նուէր առնել ուղեւորներից յօգուտ ռուս սովատանջների. Կանոնաւոր երթեւեկութիւնը տոմսակներով, ինչպէս լսւում է, պէտք է սկսուի յունիսի 1-ից. Ասում են, որ նոյեմբեր 10-ից պիտի սկսուի նաւահանգստի շինութեան գործը. պէտք է ծովից ցամաքացնեն 50 սաժէն տարածութիւն. արդէն վաղուց է, որ հողաչափներն ու ճարտարապետները շրջում են ծովի ափին և չափում.

—Տեղիս բուլուարի վրայ մի գեղեցիկ աւազան-ջրբուղխ շինուեց ի պատիւ տիկին Այվազովսկու.

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԷ (*)

ՍԱԼՄԱՍՏ, 30 դեկտ.

Սալմաստեցիք, բարեբաղդաբար, այս տարի աւելի առատօրէն են վարձատրուած բնութեան բարիքներով, քան նախորդ դժբաղդ տարիներում. Աշխատասէր հողագործը ինքնաբաւականութեամբ և պարծենալով է ձեռք տալիս իր աշխատանքի բնական արդիւնքի վրա. Ցորենի պուդը 40—45 կոպ., խաղողինը՝ 20 կ., իւղի 11½ գրվանքան՝ 25 կ. վերջապէս ամեն ինչ էժան է մեզանում.

Բայց ինչ որ տեղացի ծնողներին ցաւ ու կսկիծ է պատճառում, դա ծաղիկ կոչուած հիւանդութիւնն է, որը մատաղահաս մանուկներից բաւական զոհեր է տանում. Բացի այդ հիւանդութիւնը, մեր մէջ կան անզգուշութիւնից առաջ եկած մահեր էլ. Սրանից մի քանի շաբաթ առաջ Հաֆթուան գիւղի քահանան, իրանց տան կտուրի վրա քնած է լինում, բայց առաւօտեան միւնոյն դժբաղդին վայր ընկած գտնում են իր տան արեւմուտքի կողմի պատի տակ, փողոցի կողմից, անթարների կոյտերի մօտ, բոլորովին անշունչ.

Անցեալ ամսին Սարա գիւղի քահանան, իր այգը ջրելու նպատակով, դուրս է գալիս տնից և գնում դէպի դաշտը իր պարսիկ ծառայի հետ միասին, եւ երբ քահանան աշխատում է ջուրը այս մարգի վրայից դէպի միւսը շրջել՝ յանկարծ բահի կոթը իր կողքից քաշ արած վեց հարուածանի փամփշտահարին է խփւում, որը յանկարծ տրաքվելով գնդակը քահանայի փորն է մտնում և նա ութ ժամից յետոյ մեռնում է.

Սալմաստեցիք երբ բժշկի խնամակալութիւնից բոլորովին զրկված էին, նրա անհրաժեշտութեան մասին ջերմ զգացմունքներ էին արտայայտում, բայց երբ այսօր բժիշկը անդա ժամանելով, արդէն սկսած է եռանդով գործել, դարձեալ նախապաշարված ամբոխը դիմում է կախարդ պառաւներին, քան ուսեալ համալսարանականին. Ճիշդն ասած՝ պարսիկները աւելի են ուշադրութիւն դարձնում բժշկի գործունէութեան վրա, քան մեր հայերը.

Բժիշկը,— Աղեքսանդր Ցակոբեան, յաճախ այս ու այն գիւղերը ձրի այցելութիւններ անելով՝ ծաղիկ էր պատուաստում երեխաներին, որպէսզի կարելի եղածին չափ ծաղիկ հիւանդութեան տարածման առաջն առնվի. Բայց դարձեալ, բացի մի քանի հասկացող մարդկանցից, մնացածները բոլորովին ուշադրութիւն չէին դարձնում և ահա այդ պատճառով էլ օրից օր անմեղ զոհերի քանակութիւնը բազմապատկւում է.

Ուշադրութեան ամենաարժանի կէտը այս է, որ երբ բժիշկը պատահելով մի գիւղացուն, հարցնում է նրան «դուք էլ երեխայ ունէ՞ք պատուաստելու», գեղջուկը յանկարծ բժշկին խեթ-խեթ նայելով, անորոշ կերպով պատասխանում է.— «շատ էլ ունենք բայց Գեաբռնէ (գաւառական բարբառով Գաբրիէլ հրեշտակ է նշանակում) տանել ուզէ, դուք ի՞նչ կարող էք անել».

—Երեք օր սրանից առաջ Թաւրիզից եկաւ Սալմաստ արտաքին գործերի նախարարի քննիչ Իսա խանը, Մեսրոպ վարդապետ Փափազեանցի գործը նորից քննելու.

(*) Այս Թղթակցութիւն Պարսկաստանի հայաբնակ Սալմաստ քաղաքէն ուղղուած է առ Մշակ. Ծ. Խ.

ՄԱՐԴ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀ (*)

Աստեաց աղբերն արինայի
Ո՛վ մի կաթիլն առնու յումպ,
Ալ փորձանաց տարափոյն դէմ
Չ'է բնաւ կարող կանգնել Թումբ.
Թէ որ կ'ըղձաս անդորր ապրիլ
Պէտք չէ գայիր յայս աշխարհ,
Չ'է յարկածից զերծ՝ որ յախուռն
Երթայ յարձակ ճանապարհ.
Հաստատամիտ կաց համբերեան
Կեդրոնին մէջ ապահով,
Վախ եւ խնդրանք քու մօտ բնաւ
Ազդեցութիւն չ'ունենալով.
Ափիդ մէջ միշտ արդարութեան
Կա՛լ սուրբ կշիռն ոգեհաճ,
Թէ հանդերձեալ դատաստանի
Քննութիւնք քեզ կ'ազդեն աճ.
Անկեղծութեան րօ՞յր կը խնդրես
Բնութեան մէջ մարդկային.
Դա՛ մեծութիւն է սպասել
Խօլ ստուերէն փիւնիկին.
Թէ անձրեւի տեղ ի յերկնից,
Տեղայր գոհար, մարգարիտ,
Մէկ հատն անգամ չ'ըլնար երբեք
Ցարտն անյագդին ճշմարիտ.
Պակասամիտ մարդուն նախանձ
Կը շարժէ այրն գիտնական,
Զ'ականողիս հէք ջղջիկին
Կը խոցէ լոյս տուընջեան.
Հանճարեղք իսկ յայսմ աշխարհի.
Ունին իրենց յատուկ ցաւ
Կա՞յ խելացի ոք որ յաստիս
Վարէ հանգիստ կեանք անցաւ,
Առաքինեաց, գիտնոց անթի՛ւ
Անցան գացին կարաւանք.
Ո՞ք ի սոցունց առեղծուածոյս
Գաղտնեացն եղան մեկնաբանք.
Կ'սքանչանաս, երբ կը քննես
Դու արուեստիցն հաստիչ Տէր,
Բայց մի՛ պնդեր գիտնալ թէ է՞ր
Կամ ի՞նչպէս են իւր գործեր.
Մեր խուն միտք չ'են կարող տանիլ
Գաղափարաց վեհ, վսեմ.
Զի ապիկար է այս կշիռ
Այդ ծանրութեան ունել դէմ.

Հեղ. ՋԻՒԱ ՓԱՇԱ
Թարգմ. ՍԱՀԱԿ Ա. ԽԱՆՃԵԱՆ

(*) Աբիկեան Միհրան էֆէնտիի հրատարակած Մեգտէպի Էտէպիյէ Օսմանիէ «Ճաշակ Օսմ. Գրագիտութեան» անուն դասագրքէն Թարգմանուած. Ծ. Խ.

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Պ. Պ. ՖՈՒՐԼԱՆԻԻ ԵՒ ՀԷԿԷԻ

Կիւրակի օրեայ նուագահանդէսն որ տեղի ունեցաւ Թեւթոնիոյ սրահին մէջ, սա գլխաւոր տպաւորութիւնն յառաջ բերաւ թէ հայերը գիտեն գնահատել դասական երաժշտութիւնը, զի այդ օրը ունկնդրաց մեծագոյն մասը կը կազմէր հայոց ընտրեալ բազմութիւնը մը.

Սրահը այնքան լի էր որ մեզ կը յիշեցնէր Քնար ընկերութեան նախորդ տարուան տուած նուագահանդէսը՝ առաջնորդութեամբ Զուլհաճեան և Ց. Ասատուր էֆէնտիներու.

Պ. Պ. Ֆուրլանի և Հէկէի ընտրած էին դժուարագոյն կտորներն հռչակաւոր արուեստագէտներու, և ապացուցին մեզ անգամ մ'ալ թէ վարպետ ձեռքերու ներքեւ դաշնակի նման ապերախտ նուագարան մը ի՛նչ ճկունութիւն և արհեստ կրնայ դուրս տալ, թէ ձայներու այդ համախմբումը ի՛նչ տարօրինակ եղանակաւ վերացուցիչ արտայայտութիւն կրնայ ունենալ. Դաշնակը մեզ սովորական և ծանօթ գործիքն չէր այդ օր. Ձայն և միակ ձայն էր. Այլ որքա՛ն տարբեր էր այդ ձայնը, ո՞րքան այլօրինակ կը հնչէր. չեմ կրնար երեւակայել թէ՛ ի՛նչ տարբեր արտահնչում պիտի արտաբերէին նոյն իսկ հեղինակներն Մօցար, Կրիկ, Ռաֆ, Սէն-Սանս, եթէ Պ. Պ. Ֆուրլանի և Հէկէի տեղ՝ իրենք լինէին իրենց հեղինակութեանց նուագածուները. Ցիշողութիւնս դեռ արձագանգը կը լինի այդ աննկարագրելի և անբաղդատելի [illegible] և [illegible]. Ասոնք վերլուծե՞լ, չեմ կարծեր որ կարելի գործ մ'է. եթէ չէ մարդ Վօլֆ մը կամ Կրիմմար մը. Պէտք չէր քաջավարժ երաժշտագէտ մը լինել, հասկնալու համար թէ, մեզ ներկայացուած կտորները դժուարագոյն, և իրենց տեսակին մէջ ծանր ու ոչ՝ ամեն հասարակ դաշնակահարաց՝ դիւրամատչելի գործեր էին. Պ. Պ. Ֆուրլանի և Հէկէի արդէն ծանօթ էին մեր հասարակութեան մի մասին իրենց արհեստին ներհուն գիտութեամբը, կը մնար զայն միայն ընդհանրութեան ծանօթացնել, ինչ որ ըրին այդ օրուան յաջող նուագահանդէսովը. Գլխաւորաբար իրենց բուն հեղինակութիւններն էին՝ որ ամենէն աւելի ջերմօրէն ճաշակուեցան.

Պ. Ֆուրլանիի Սէրէնատ՝ [illegible] և զուարթ եղանակի մը մէջ՝ սիրուն և ախորժալուր նուագ մ'էր. Պ. Հէկէի Միկէօլը, արուեստով շինուած՝ սակայն նախորդին ներդաշնակութեան չափը չէր տար. Արդէն ամբողջ նուագածութեան մէջ՝ Պ. Ֆուրլանի իր արտայայտութեամբ, նօթերուն կուտար մասնաւոր իտալական անուշութիւն մը, բան մը որ աստիճան մը կը պակսէր իր ընկերոջ քով, թէպէտ և սա յայտնի կ'ընէր զօրաւորագոյն տեքնիքին մէջ իր մատներուն զօրութիւնը. Պ. Պ. Ֆուրլանի և Հէկէի արժանացան ջերմ շնորհաւորութեանց, ոչ թէ միայն Եւրոպացիներու կողմանէ, այլ նոյն իսկ դաշնակահար դասատուներէ, որոց նշանաւորագոյնքն խմբովին ներկայ էին նուագահանդէսին.

Մ. Շ.

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՇՆԱԿԱՑ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Վկայեալ դաշնակայարդար Էրարի հռչակաւոր գործատան

ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ
Գնում եւ վաճառում

Կը վաճառուին ամեն տեսակ դաշնակներ ամսական վճարմամբ և մասնաւորաբար Գաղղիոյ լաւագոյն գործարաններէն Փլէյէլ ի դաշնակները, խիստ դիւրամատչելի գիներով.

Մասնաւոր յանձնարարութեամբ ամեն գործարանաց դաշնակներէն կը բերուին.

Վարձու նոր դաշնակներ չափաւոր գիներով.

Բաժանորդագրութիւն դաշնակաց յարդարման.

ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՑ

Դաշնակաց նորոգութեան, գաղղիական ընտիր նիւթեղէններով.

ՀՐԱՀԱՆԳ դաշնակները չ'հինցնելու և լաւագոյն վիճակի մէջ պահելու.

Գաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք ամենայն ճշդիւ և փութով կը կատարուին.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել Բերա, Մեծ-Փողոց, Խրիմթարի խան Թիւ 10.

Անմրցելի աժանութիւն

ԱՌՏՆԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՄ
ՏՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
Ի պէտս աշակերտուհեաց կարգաց և հիւսելու իգական վարժարանաց.
Գրեց Կ. Ս. ԻՒԹՈՒՃԵԱՆ
Յանձնարարութեամբ Ուսումն. Խորհրդոյ
Ազգ. Կեդր. Վարչութեան

Ամեն աղջկանց և նոյն իսկ ամեն ընտանեաց համար յոյժ կարեւոր, մանաւանդ Առողջաբանական մասն, որ ամենապարզ ոճով կ'ուսուցանէ առողջութիւնը պահպանելու և հիւանդութեանց առաջն առնլու միջոցները, հիւանդ խնամելու կանոններն եւ յանկարծահաս հիւանդութեանց եւ պատահարաց նախնական անհրաժեշտ դարմանները.

Կը գտնուի ամեն հայ գրավաճառաց քով.

ԳԻՆ 4 ՂՐՈՒՇ

ՍԿԶԲՆԱՏԱՐԵՐՔ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ,
Ի ՊԷՏՍ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ
Գրեց
Կ. Ս. ԻՒԹՈՒՃԵԱՆ
Յանձնարարութեամբ Ուսումնական Խորհրդոյ
Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան

Հարստութիւն արտադրելու եւ արդիւնաւորելու օրէնքներն ինչպէս նաեւ հարստանալու միջոցները կ'ուսուցանէ ամենապարզ և դիւրըմբռնելի ոճով.

Կը գտնուի ամեն գրավաճառաց քով.

Գին 4 ղուրուշ.

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Տօքթ. Տ. Պապաեան, մանկաբարձ եւ մասնագէտ բժիշկ կանանց, տղայոց եւ ծննդական գործարանաց հիւանդութեանց, հիւանդներ կընդունի ամեն օր ժամը 7էն մինչեւ 10ը, Բերա, Վենետիկ փողոց, 14 Թիւ տունը. Երեքշաբթի եւ շաբաթ օրեր հիւանդք ձրիապէս կը դարմանուին. 7—20

ԲՈՒՆ ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ով որ՝ հարսանեկան օժիտներու և այլ տնական պիտոյից համար պէտք կ'զգայ խավլուի, պուռնուզի վերաբերեալ ապրանաց, թող փութայ դիմել Սէլվաճեան վաճառատունն ի Գալաթաքէօլլար Պաշի Սեբեթճի խան վարի յարկ Թիւ 16.

[illegible]

ՍԷԼՎԱՃԵԱՆԻ ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Մահմուտ Փաշայի գլուխ Թիւ 3
ՄԻՆՉ 4 ՖՐ. ՍԿՍԵԱԼ ԺԱՄԱՑՈՅՑՔ
Գաւառաց հետ յարաբերութիւնք
335 6—8

ԼԱՆՕԼԻՆ
ՔՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ
ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ, դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու.

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման.

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւներթութեանց.

Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ.

Գործակալ և ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս
Մ. Ս. ՖՐԷՕՅԼԻԽ
Կալաթա, Մերթեպանի փողոց, Գրնաճեան խան.

ՆՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆ
ՑԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
Էսկի Զաբթիյէ Ճատտէսի Թիւ 7
(Օսմ. Պանգայի դէմը)

Սոյն գրատան մէջ կը գտնուին Հայերէն Տաճկերէն ամեն տեսակ գրենք բացառիկ զեղչերով.

Գաւառներէ ըլլալիք յանձնարարութիւնք եւս փութով և յոյժ գոհացուցիչ պայմաններով կը կատարուին. 2—10

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՄԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻԻ
ՇԱՀԱԿՑԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ռէժիի Կեդրոնական Վարչութիւնը անպալլաժի համար 330,000 հարտա թուղթոյ պէտք ունենալով առաջիկայ 1862 տարւոյ յունվարի 2/14 հինգշաբթի օրը՝ կէսօրէն մէկ ժամ յետոյ յիշեալ ապրանքին գնման նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ Վարչութեան կեդրոնատեղին.

Սոյն նուազուրդին մասնակցիլ փափաքող անձինք՝ այսօրուընէ սկսեալ կրնան դիմել յիշեալ Վարչութեան կեդրոնատեղին ստանալու համար թուղթոյն նմուշները և հայթայթման յանձնառագիրը.

Կ. Պոլիս 23/5 դեկտեմբեր 1891 3—10

ՏՕՔԹՕՐ ՏԱՏՈՒՐ

ԱԿԱՆՋԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ՔԹԻ և ԲԵՐԱՆԻ հիւանդութեանց համար Վիէննայի համալսարանէն և Բարիզու և Լօնտրայի նշանաւոր մասնագէտ դասատուներէ վկայեալ. Վերոյիշեալ անդամոց հիւանդութիւնները բժշկական վերջին և ազդու միջոցներով կը դարմանէ.

414, Մեծ փողոց Բերայի, Սանդա Մարիա եկեղեցւոյ դէմ, ցորեկէն մինչեւ ժամը 9, և Պահճէ քաբու Ալէքեան դեղարան ժամը 3½էն. երկուշաբթիները Բերա և հինգշաբթիները Պահճէ-Քաբու. աղքատաց ձրի.

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ
ԿԱՄ
ՕՐԻՆԱԳԻՐՔ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ

Հայազգի Տիմիթրիոս էֆէնտի Զօլաքիտիս՝ աշխատակցութեամբ ձեռնհաս օրէնսգէտի մը՝ այս անգամ սկսած է յունականէն ի հայ թարգմանել, և ճոխ բացատրութիւններով ի լոյս ընծայել յիշեալ վերնագրով յոյժ կարեւոր օրինագիրքը.

Տպագրութիւնը սկսած է արդէն.

Բաժանորդագինն է 40 ղրշ. որոյ 20ը կանխիկ և մնացեալը՝ ընտիր կերպով կազմեալ գիրքը յանձնուելէ վերջ վճարելի.

Բաժանորդագրութիւնք կընդունուին Լրագրոյս խմբագրատունը.

ԼԱ ՄՕԼԻՆԵԱՌԱ
ԿԱՄ
ՋԱՂԱՑՊԱՆԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

Տաչ կոմսուհիի հեղինակութիւնն եղող սոյն գեղեցիկ վէպ այս անգամ հայերէնի վերածուած ըլլալով 176 երեսէ բաղկացեալ և 9 պատկերօք գեղեցիկ տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուած է.—գինն է դիւրամատչելի.—կը գտնուի բոլոր հայ գրավաճառաց եւ լրավաճառ Պօղոս եւ Ցակոբ աղաներուն խանութը.

1892
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ՕՐԱՑՈՅՑ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
ՀԱՅՈՑ
ՏՊԱԳՐ. ԵՒ ՎԻՄԱԳՐ.
ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
Սուլթան Համամ
Թիւ 14
Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը գտնուի ամեն գրավաճառաց քով. Գին 3 ղրուշ.

ՏՕՔԹԷՕՐ
ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՐՄԱՆ
ուղեղի, ողնածուծի եւ բովանդակ ջղային դրութեան վերաբերեալ ախտից
Ամեն օր, յետ կէսօրէ 23
Ի Բերա Պէքեար փողոց Թիւ 9

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1892
ՆԱՀԱՆՋ ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. Փրկիչ Ազգային Հիւանդանոցի
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
Գին 40 փարա

Կեդրոնատեղին է Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը, ի Կ. Պոլիս Մեծ-Նոր. Խան, միջնայարկ Թիւ 48, 49, 50.

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կնիքը չը կրող օրինակները վաւերական չեն.

ՎԱՀՐԱՄ ՍՐՎԱՃԵԱՆ

Վիեննայի Երաժշտանոցէն ելած՝ կը ծանուցանէ յարգոյ հասարակութեան որ իրմէ դաշնակի դաս առնել փափագողք կրնան՝ անձամբ կամ նամակաւ՝ դիմել առ Պ. Գոմենտինկէր.

Մեծ փողոց Բերայի. 9—10

ՏՈՔԹ. ՍԱՐԳԻՍ ԷՖ. ԹԱՀՄԻՋԵԱՆ

որ տարիներէ ի վեր գաւառաց մէջ քաղաքապետական բժշկի պաշտօն կը վարէր, այժմ մայրաքաղաքս հասած և իւր բնակութիւնը հաստատած է ի Պոյաճը գիւղ, ուր ամեն օր մինչեւ կէսօր կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները.

Երեքշաբթի օրերը ձրի աղքատաց համար. 4—6

ՏՈՔԹ. Ս. ԴԱՎԱՖԵԱՆ

Մանկաբարձ և մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց՝ որ ի Բարիզ կատարելագործած է իւր արհեստ, հաստատուած է ի Բերա, Թէփէ Պաշիի Թաղապետութեան պարտիզին կից և Ռօյալ օթելին դէմ 4 Թիւ տունը, ուր ամեն օր ժամը 7էն մինչեւ 11 հիւանդ կ'ընդունի. իսկ Պոլսոյ կողմը երկուշաբթի, երեքշաբթի, հինգշաբթի և ուրբաթ օրեր Պահճէ Գաբու Համիտիյէ ճառտէսի Ջալըքեան դեղարանը կը գտնուի առաւօտեան ժամ 3էն մինչեւ 5, և չորեքշաբթի և շաբաթ օրեր, ժամը 3էն մինչեւ 6, Սամաթիոյ դեղարանները. 18—20

Օ. ՔԱՄԵԼԵԱ
Մեծ մթերանոց նորաձեւութեանց
194 — Բերա Մեծ Փողոց — 194

ԼԻՔԻՏԱՍԻՕՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ամեն տեսակ նորաձեւութեանց որք վերջերս հասած են Փարիզէ.

ՑՈՅԺ ԶԵՂՉԵԱԼ գիներով

ԱՌԱՏ ՊԷՍՊԻՍՈՒԹԻՒՆ ՄԵՏԱՔՍԵՂԻՆԱՑ և ԲՐԴԵՂԻՆԱՑ, ԱՍՂՆԵԳՈՐԾԵԱԼ ՔՕՍԹԻՒՄՆԵՐ պտոյտի, երեկոյթի եւ պարահանդէսի համար.

ՇՐՋԱԶԳԵՍՏՆԵՐՈՒ համար ՓԵՏՈՒՐԷ և ԲԱՍՄԱՆԴԸՐՈՒԷ ԶԱՐԴԵՐ

ԱՍՂՆԵԳՈՐԾԵԱԼ ՔՐԷՊ ՏԸ ՇԻՆԻ զանազան տեսակներ, նշանաւոր սեղմիրաններ եւ Ժուվէնի և Ռէնեէի ձեռնոցներ.

Սկսեալ երեքշաբթի Նոյեմբեր 30 մինչեւ 31 դեկտ. 1891 7—12

ԱԶԴ
ՄՈՍ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մօրէլօս շոգենաւն ամսոյս դէպ ի 5ին աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով.

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի չահանէ իչուն ալընաճագ պուղտայ, մըսըր, տարըսըն դարարը գաթիսի քեանունը էվվէլը րումինին 4ինճի չարշանպէհ կիւնի վիրիլէճէկինտէն իխտիւա թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրտէ սաաթ 6տան նիհայէթ 9տա դատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիւլէյհահէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր.

1 քեանունի էվվէլ 306 2—2

ՎԱՊԸՐ ՍԷԻՐՍԷՖԷՐԻ
ԻԼԱՆ

Ֆապրիգայի հիւմայունլար իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըյի միւնադասայա գօնուլան մալիւմ էլ մըգտար չիֆիտին պէհէր քիլօսը 85 ղրուշա օլարագ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունը էվվէլին 5ինճի կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ դարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն նումունէսի վէ ճէվէզ իթասընա վէ 7ինճի կիւնի տախի % 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր. Նօ. 1 1—3

Էսմանը սումանը լիտոը 100 ղրուշա օլարագ Փիրուխթ օլունմագը էվվէլճէ իլան գըլընան քէֆէկտէն 50,000 քիլօ ինճէ քէֆէկին պէհէր քիլօսը 16 վէ 150,000 քիլօ գալըն քէֆէկին 15 փարայա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ քեանունը էվվէլ րումինին 7ինճի ճումա իրթէսի կիւնի պիլ միւզայիտէ դարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

Նօ. 2 1—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

15

ՆՈՐԹԸ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,439,944
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 2,488,197

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,975,500
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 1,048,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի հին դրին համար մինչև ցարդ տուած վնասուն 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 bis սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԼԱՎԸՆԻՒՌ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՍՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ
ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՑ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ
ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ՖԱՂՂԻՈՅ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
61, ՌԷԹԻՒ ԼԻՔ ՓՈՂՈՑ, ԼԻՈՆ (ՖՐԱՆՍԱ)
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՔ
100,000 000 Ֆրանք

ԼԱՎԸՆԻՒՌ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, արագ զարգացում մը ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերակազմել դրամագլուխն։

Ընկերութեան գործառնութիւնք բազմաձև են, ինչպէս շարժական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կորուսեալ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, Նրաշխաւորութիւնք և Գլխավճարք՝ փոխառութեանց և ճարտարարուեստից և վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, մանկանց համար օժիտք, հանգստեան մնաւորութեան համար, ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։ Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն սկսած է 1884 Յունուար 1էն։

Տեղեկութեանց եւ բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Բարսեղ Էֆէնտի Թէլլալեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Շէյխ Իսլամ խան, Թիւ 11, Պահճէ Գաբու, Պոլիս։ 36

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն որ անխաբան բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անվերջ սարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց առանուններն տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թաքուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ գունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ատուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգտաւէտ ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 29

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ԵԱԶՐՃԵԱՆ ԵՒ Յ. ԽՍԱՊՕՂԼԵԱՆ ԸՆԿ.
Պահճէ—Գաբու, Ճէլալ պէյ խանի դրան կից, Թիւ 10

Ձմեռուան առթիւ սոյն հանրածանօթ վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին Չինէ և Ճավայէ ուղղակի հասած նոր բերք՝ զանազան տեսակ գերընտիր եւ ազնիւ ու անուշաբոյր ամէն ճաշակի յարմար։—Կաղանդի նուէրներու համար թէյով լեցուն Ճաբոնական, Չինական եւ Հնդկական այլ և այլ մեծութեամբք եւ ձեւերով գեղակերտ եւ նկարազարդ տուփեր։—Ցամաքորդաց գոհացում տալու համար բնաւ ջանք չը խնայուիր։—Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով և ճշդութեամբ։—Գիները որոշ եւ խիստ չափաւոր։—Զի՛ք սակարկութիւն։

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ

ՀԱՆԴԵՐՁԵԼԻՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՀԱՄԱՅՆ ԵՒՐՈՊ. ԹՈՒՐՔԻՈՅ, ԱՍԻԱԿԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

ՖՐԱԹԷԼԼԻ ԿՈՒՏԷՆՊԵՐԿ

Աւստրիական Արքունի Ներքին

Այս վաճառատունն կը յանձնարարուի հասարակութեան և ամեն մրցման կրնայ դիմադրել իր կերպասներուն ընտիր յատկութեամբը, պատրաստութեան տոկունութեամբը, ինչպէս նաև հանդերձին գեղեցիկ կտրուածքովը։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՄԹԵՐԱՆՈՅՔ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ
Թիւնէլի քով Թիւ 2, եւ Քարաքէօյի կամուրջին գլուխը Թիւ 28
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ

Հալէպ
Գավալլա
Ռուսճուք
Զմիւռնիա
Վառնա
Պուրկաս
Ֆիլիպէ
Բոր-Սայիտ
Սելանիկ
Սամսոն
Մերսին
Քիոս
Թարսուս
Ատանա
Պէյրութ
Դամասկոս
Տրիպոլիս (Սուրիական)
Եաֆա
Աքքա
Ալեքսանդրիա
Գահիրէ ևլն. ևլն.

ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԸՆԻ

ԱՇԽԱՐՀԱԾԱՆՕԹ ՄԱԶ. ՆՈՐՈԳԻՉԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ ընկած մազերուն գոյն, վերնիճ ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ույժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը աներևոյթ կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այս փորձը ունեցան ամէնքը որոնց մոխրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Ներկ չէ, և ամենևին զեան մը չըներ։ Եթէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր Միսիս Ս. Ա. Ալլէնի Աշխարհահռչակ Մազի Նորոգիչէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Կը վաճառուի ամէն սափրիչներու, անուշ հոտագործներու և անգլիացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը Եէնիճամի փողոց Թ. 18 և ի Ղալաթիա Եիւքսէք քալտըրըմ Խամօն Քարուանայի քով։

Փոքրաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի դիմաց Թիւ 17. և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իզմիրօսի անուն յանձնատուութեանց վաճառատունը։ 2218

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԹԻՔ)

NORTH BRITISH RUBBER Co. EDINBURGH

NORTH BRITISH RUBBER Co. LIMITED TRADE MARK EDINBURGH

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹԸ ԲՐԻԹԻՇ ՌԻԲԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներու փափագաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաուչուէ մուճակներն, որք իրենց վրայ իբրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստատուն շինուած են նորա ձեւերով։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաուչուէ մուճակները կը գերազանցեն քան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կշիռ մը եւ արտաքին կողմն ալ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրև նշան. Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ աղբիւրի մօտ Սեպուհ աղա Տէմիրճեանի Թիւ 47 և 49 խանութն և բոլոր քաուչուէ մուճակ վաճառողներու քով։ Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Ֆօճաման Օղլու խան, Ճարճի կիտրալի Թիւ 13 մթերանոցը։

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 2 14 Օտեսայի ուղղակի, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 3 15 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի ուղեւորութիւնք, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով

Դշ. 4 16 Սեվաստոպոլի ուղղակի, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դշ. 4 16 Սուրհանդակ դէպի փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչև պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Եշ. 5 17 Օտեսայի ուղղակի, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ.—Դեկ. 3/15, երեքշաբթի օրը կ. պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբօլի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն։ 10

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ մէջէն կանոնաւոր գծով

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում եր թալէք յառաջիկայ շոգենաւն է Ասիներ որ դեկտ. 9ին Մարսիլիայէն և դեկտ. 15ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալէք յառաջիկայ շոգենաւն է Մինկրէլ որ պիտի մեկնի դեկ. 15ին։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 Ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղղակի և ուրիշ տոմսակներուն

Նաւավարձի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
Մումհանէ Սիթէ Ֆրանսէզ 5

ԱՐՈՒԱԶԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ըրբուլ. Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի մէջ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալզանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Պալերմօ	3200
Անճելօ	3000	Կոլբինօ	5500	Պանթեր	1700
Ափոլլօ	5500	Հիտալկօ	2200	Պլէսսօ	1500
Արկօ	2300	Հօզօ	1800	Պօլօ	1000
Արիօսդօ	3000	Կրօտօ	2200	Պուլթօ	2800
Պաօանօ	3000	Հիրօ	2000	Ռալլիթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հօրաթիօ	3000	Ռինալդօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտօօ	7000	Ռօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպեր	1200	Ռօմէօ	3500
Գեյրօ	2600	Յակօ	5000	Ռօզարիօ	3500
Գամիլլօ	2500	Ճիլինօ	2300	Սալերնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլլօ	2000	Սանդոնիկօ	8200
Գադօ	2000	Քօլօմպօ	4200	Սաֆֆօ	2000
Գօմօ	2700	Քօլնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Ջէքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրենթօ	4300
Գլիօ	5500	Լեպանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թասսօ	1200
Տիդօ	2500	Մալօ	1500	Թօրինօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբերդօ	900
Տաւրօ	4800	Մարթէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էմոնտ	2600	Մուրիլօ	3100	Ուէմօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նիլօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Ցիֆլինա	200
Տրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Զէմֆօ	200
Ֆալքօն	800	Օթրանթօ	4500	Զէրօ	140
Ֆիտօ	700	Օթթօ	2000	Ուօգբէթօ	120
				Էճիփթըն Մոնարք	8000
				Փըրշըն Մոնարք	8000
				Լիտիըն Մոնարք	8100

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւնք կ'ընծայուին

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմէթ
խան, Ղալաթիա
7

ՖԱՆԷԼԱՑԻ ՀԻՒՍԱՐԱՆ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՍԼԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Ի Մահմուտ փաշա, Քիւրքճի խան, Թիւ 26 եւ 15, եւ Պահճէ-Գաբու, Մաքսատան կարգ, Թիւ 44 Թօհաֆճըէի վաճառատունը։

ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ԵՒ ԵՂԲ. Կ. ՊՈԼԻՍ ՔԻՒՐՔՃԻ ԽԱՆ ԹԻՒ 26

Թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր քանակութեամբ՝ արանց, կանանց և տղայոց համար՝ անխառն բրդէ, մանածէ, եւայլն, ուզուած թանձրութեամբ և ուզուած չափով յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին ու պատրաստ կը ծախուին Ֆանէլա շապիկներ, վարտիքներ, միսոցուներ, եւայլն։ Մեր ապրանքները կը մրցին եւրոպականներուն հետ թէ՛ աժանութեամբ, թէ՛ դիմացկունութեամբ և թէ՛ իրենց նուրբ ճաշակով։ Ցանախորդք ամէն կերպիւ գոհ պիտի մնան։

ՑՕԴԱՑԱՒԸ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑՔԻ ՔԱՐԸ

ՉԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԺԻԼ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹԻՆԻ

Տ. ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼԻ ԼԻԹԻՆԷ Աղէ հատիկները, փոքր քանակութեամբ առնուելով, քիչ ատենուան մէջ կ'անհետացնեն աւազն եւ քարը (մէզին հետ մէկտեղ քշուող միւս անլուծելի նիւթերն ալ)։ Ասով է որ անչափ ազդեցիկ են վերոյիշեալ հիւանդութեանց դէմ։

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ ԸՆԿ. Ի Բարիզ եւ դեղատանց մէջ։

ԱՆՈՒՇԻ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԻ ՍՊԱՍՆԵՐ,
ԱՆՈՒՇԻ ՍԿԱՀԱԿՆԵՐ, ԴԳԱԼՆԵՐ ՈՒ
ՍԿՈՒՏԵՂՆԵՐ
ԳԵՂԱԿԵՐՏ ԵՒ ԶԱՐԴԱՐՈՒՆ

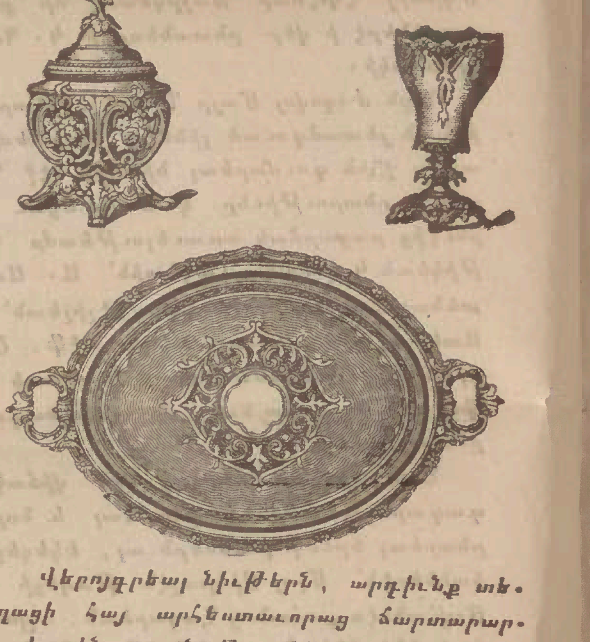

Վերոյգրեալ նիւթերն, արդիւնք տեղացի հայ արհեստաւորաց ճարտարարուեստին, արծաթազօծեալ են հարիւր տոկոս արծաթով ու նուրբ ճաշակաւ մը պատրաստուած և բուն իսկ արծաթեայ անօթներէն բնաւ տարբերութիւն չունին. փափաքողք կրնան դիմել ի Պոլիս Մեծ Շուկայ Վարագճը խան, վարի յարկ, Թիւ 2, Յովսէփ Թոլեանի սենեակը։

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1891 Նոյեմբեր 20 Չորեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև Դեկտեմբեր 20

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջէն մեկնող շոգենաւուց երթեւեկութիւնք

Ժ. Վ.		Թ.
2 15	Ենիմ. Մեզպ. Պեյ. Թարպ. Ենիք. (Ենիքէի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի)	37
3 5	Ենիմ. Մեսարդ. Պեյլերպ. Թարպ. Ենիք. Միրկ. Բ. Հիսար (Բ. Հիսարի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) [Ուրբաթ օրը 3.30ին Պեգլեք պիտի հանդիպի	38
3 —	Բ. Ա. Գավագ Մեզպ. Պեյլեր. Թարապ. Պեյգօզանկից մինչ. Գանտլի անտի Ասիական եզերքի նաւամատոյցները հանդիպելով Օրթագ. և Գանտիլլիի շոգ. պիտի հաղորդակցի. և ուր. օրեր Սրթ. գատ Վանիք. Չենկե Պեյլ. Գգկ Պեզ.	18
3 45	Ենիմ. Մեզարդ. Պեյլեր. Թարապ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար. Բ. Հիսարի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի. (բաց ի ուրբաթ օրերէ	28
4 30	Ենիմ. Մեզար. Պեյլեր. Թարպ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար. Պեգլեք. Պեշիք. ուր. օրերը Արնավ. Գուր. Օրթ.	39
6 —	Ենիմ. Մեզպ. Պեյլեր. Թարպ. Ենիք. Սթէնիա Միրկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար Պեգլեք Արնավ. Գուրչ. Օրթագ. Պեշիկ.	19
7 —	Ենիմ. Մեզար. Պեյլերպ. Թարապ. Պեյգօզ Բաշղ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Բ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնաւտ. Չենկելք. Պեյլեր. Օրթագ. Գուզ. Պեշիք. Իւսկ.	23
8 —	Ա. ևԲ. Գավագ Ենիմ. Մեզար. Պեօյ. Թարապ. Ենիք. Սթէն. Միրկ Բ. Հիսար Պեգլեք Արնավ. Գուրչ. Օրթագ. Պեշիք.	18
10 —	Մեզարդ. Պեյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Բ. Հիսար Արնավ. Օրթագ. Պեշ.	34

Ենիքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւք

2 30	Պոյաճ. Բ. Հիսար Պեգլեք Արնավք. Գուրչ. Օրթ. Պեշիք.	23
2 45	Ենիք. Սթէնիա Միրկ. Պոյաճ. Բ. Հիսար Պեգլեք Արնավ. Գուրչ. Օրթագ. Պեշիք.	19

Արնաւուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւք

2 15	Պեգլեք Արնվ. Գուրչ. Օրթագ. Պեշիք.	21
2 45	Պեգլեք Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պեշիք.	23
3 5	Օրթագ. էն ուղղ. կամուրջ. [բացի ուր. է]	22
3 15	Պեգլեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիք	19
3 55	Բ. Հիսար Պեգլեք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պեշիկ.	37
4 35	Օրթագ. էն ուղղ. կամուրջ. բացի ուր.	18
4 35	Բ. Հիսար Պեգլեք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. բաց ի ու. ր է (ուր. օրերը 4.30ին Պեգլեքէն պիտի մեկնի]	22
5 15	Պեգլեք Արն. Գուր. Օրթ. Պեշ. Գապ. բացի ուր. է	38
6 —	Պեգլեք Արնվ. Գուր. Օրթագ. Պեշիք (բացի ուր. է)	28
10 10	Միրկէօնէն ուղղ. կմրջ.	39
11 10	Պեգլեքէն ուղղ. կամուրջ [բացի ուր. է]	23

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւք

2 15	Վանիք. Չենկել. Պեյլեր. Գուզ.	34
2 15	Պեյգօզ Բաշղ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Օրթ. (Գանտլ. պիտի հղրդկցի.) (Ուրբաթները բացի Օրթագ. էն Վան. Չենկ. Պեյլ. Գուզկ. Պեշիք.)	22
2 45	Պեգլեք Գանտ. Վանիք. Չենկել. Պեյլեր. Գուզ. Պեշիք. [բացի ուրբաթէ]	33
2 20	Պեյգօզ Բաշղ. Ենիք. Չուպ. Գանլճ. Պոյաճ. Բ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չենկ. Պեյլ. Օրթ. Գուզ. Իւսկ. Պեշիք. Գապ.	1
3 40	Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չենկել. Պեյլերպ. Գուզկ. Պեշիք.	34
3 40	Պեյգօզ Բաշղ. Չուպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. Օրթ. (Գանտիլլիի շոգենաւին կը հաղորդակցի. ուրբաթները բացի Օրթ. է Վանիք. Չենկ. Պեյլ. Գուզկ. Պեշիք. պիտի հանդիպի)	18
4 35	Գան. Վան. Չենկ. Պեյլ. Գզկճ. Իւսկ. [բացի ուրբաթէ]	33
4 45	Պեյգօզ Բաշղ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսր. Գանտ Վանիք. Չենկ. Պեյլ. Գզկ. Պեշ.	21
7 —	Միրկ. Բ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չենկ. Պեյլ. Օրթագ. Գուզկ. Պեշիք. Իւսկ.	1

(Բացի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

9 —	Պեյլ. Թարպ. Պեյգ. Բաշղ. Չուպ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտի. Վանիք. Չենկ. Պեյլ. Գուզկ. Իւսկ.	22
10 —	Պեյգօզէն Բաշղչ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտ. Չենկ. Պեյլ. Գուզ. Իւսկ. (բացի ուրբաթէ)	21
10 30	Չենկելգիւղէն ուղղակի կամուրջ (ուրբաթ օրերը Գանտիլլիէն)	28
11 —	Գզկճգ. էն ուղ. կամրջ. (բացի ուր. է)	19

(Բացի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 10	Պեշիք. Օրթագ. Գուր. Արնվ. Պեգլեք Բ. Հիսար [բաց ի ուրբաթէ	22
3 40	Գապաթ. Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլեր. Չենկել. Արնավ. Գանտլ. Ա. և Բ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշղ. Պեյգ. Թարապ. Պեյ. Մեզ. Ենիմահալլէ	23
4 15	Պեշիք. Օրթ. Գուրչ. Արնվ. Պեգլեք Բ. Հիսար. Պոյաճ. Սթէն. Ենիք. Թարպ. Պեյլերպ. Մեզարդ. Ենիմահ.	19
5 20	Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթագ. Պեյլ. Չենկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Բ. Հիսար Գանլ. Չուպ. Միրկ.	1
6 —	Գապաթ. Պեշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պեգլեք. Բ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պեյգօզ. Թարապ. Պեյլերպ. Մեզար. Գավագներ	18
7 —	Պեշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պեյլ. Չենկ. Արնվ. Գանտ. Բ. Հիսար Պոյճ. Գանլ. Ենիք. Թարպ. Պեյօզ.	22
8 30	Պեշիք. Օրթ. Արնավ. Պեգ. Բ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Մեզար. Պեյ.	34
9 20	Պեշիք. Օրթագ Գուրչ. Արնավ. Պեգլեք Բ. Հիսար Միրկ.	39
10 5	Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեգլեք Բ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պեյ. Մեզպ. Ենիմահ. (ուրբ. ները 10 վրկն. եարքը)	38
10 45	Բ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիք. Թարպ. Պեյլերպէյէ. Մեզար. Ենիմ. (ուրբաթները չիկայ)	18
11 20	Ենիք. Թարպ. Պեյ. Մեզպ. Ենիմ. [ուրբաթները Պոյաճքէօյ]	39
11 35	Պեգլեք Բ. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիք.	19

Կամուրջէն Արնաւուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 20	Կամուրջէն ուղղակի Բ. Հիսար	37
4 40	Ուղղակի Պեգլեք (ուրբ. ները 3.35]	38
5 25	Ուղղակի Պեգլեք [բացի ուր. օրերէ]	23
10 30	Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեգլեք (Ուրբաթ օրերը չի կայ)	23
11 15	Գապ. Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պեգլեք Բ. Հիսար. Պոյաճքէ.	28
11 45	Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պեգլեք	21
12 —	Պեշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ.	23

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւուց ժամերը

3 —	Ուղղակի Ա. Հիսար [բաց ի ուրբաթէ	34
3 15	Իւսկ. Գուզկ. Պեյլ. Չենկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բաշղ. Պեյգ.	23
3 55	Ուղղակի Գանտլ. (բացի ուր. օրերէ)	34
8 45	Գուզ. Պեյլ. Չենկ. Վանիք. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլըճա. Չուպ. Բաշղ պահճէ. Պեյգօզ [բացի ուրբաթէ]	21
9 15	Պեշիքթաշ Գուզկ. Պեյլեր. Չենկել. ուրբաթները 9.30ին Վանիք. Գնտլ.	28
10 10	Պեշիկ. Գանտլ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշղ. Պեյգ. Թարպ. Մեզպ. Բ. և Ա. Գաւաղներ	37
10 20	Գապաթ. Պեշիկ. Իւսկ. Գուզկ. Պեյլեր. Չենկ. Գուրչչ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Բ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշղչ. Պեյգօզ	1
10 40	Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ)	19
11 10	Պեշիք. Գուզկ. Պեյլպ. Չենկելքէօյ Վան. Գանտ. Պեգլեք (Ուրբաթ օրերը Իւսկ. (Գանտիլլիի միւս շոգենաւին հետ պիտի չհաղորդակցի)	38
11 23	Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշղ. Պեյգօզ (ուրբթ. Գուզկ.)	22
11 45	Գապ. Գուզ. Պեյլ. Չէն Վանիք. Գանտ. (Փոթորկալից օդերուն այս շոգենաւ Գանտիլլի չի պիտի հանդիպի	34
12 —	Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուր. և շաբաթէ)	15

Առաւօտները Ենիմահալլէէն ժամ 4 30 անցած և երեկոյները կամուրջէն ժամ 8 40էն Պեյգօզ և Պեյգօզէն 10ին և կամուրջէն 8 30ին Եւրոպական եզերք և 10ին Մեզարդ.էն և երեկոյները 10 40ին կամուրջէն Իւսկ. գացող շոգենաւք բեռ չպիտի ընդունին։

Փոթորկալից օդերուն Սթէն. Մեզարդուրնու և Բ. Գավագ շոգենաւ չպիտի հանդիպի։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	7 5 Պեշիք	— —	7 10
— —	8 — Պեշիք	— —	8 20 Պեշիք
— —	8 30 Վապ.	— —	9 5
2 30	9 — Պեշիք.	2 45 Պեշիք.	9 50
3 — Պեշիք.	9 30	3 15 Վապ.	10 15
3 30	10 — Ֆէրպ.	3 25	10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպ.	10 20	3 55 Պեշիք.	10 40 Գզկ.
4 10	10 40 Պեշիք.	4 30 Ֆէրպ.	11 —
4 40	11 — Գուզկ.	4 45 Պեշիք.	11 20 Ֆէրպ.
5 10 Վապ.	11 10 Ֆէրպ.	5 20 Վապ.	11 20 Պեշիք
5 35 Ֆէրպ.	11 20	5 35 Պեշիք.	11 50
5 55	11 40	6 15 Ֆէրպօթ	12 — Գզ.*
6 30	12 5	6 25 Պեշիք	12 10
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	7 5 Պեշիք	— —	6 25 Պեշիք.
— —	8 — Պեշիք	— —	7 10
— —	8 20 Վապ.	— —	8 20 Պեշիք.
— —	9 — Պեշիք	— —	9 5
2 30	9 30	2 50	9 45
3 20 Պեշիք.	10 — Ֆէրպ.	3 15 Պեշիք.	10 15
3 45 Ֆէրպօթ	10 15	3 15 Վապ.	10 30 Ֆէրպ.
4 —	10 40 Պեշիք	4 30 Ֆէրպօթ	10 40
4 40	11 10 Ֆէրպ.	4 30 Պեշիք.	11 20 Ֆէրպ.
5 35 Ֆէրպօթ	11 10	5 15 Վապ.	11 20 Պեշիք
5 15 Պեշիք	11 45	5 30 Պեշիք.	11 40
6 —	12 5	6 15 Ֆէրպօթ	12 10
— —	— —	— —	— —

* Այս երթեւեկութիւն ուրբաթ շաբաթ եւ տօն օրերը տեղի չպիտի ունենայ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 30 Հարէմէն Սալըճագ (բացի կիրակիէ)
4 30 » » (բացի ուրբթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. ժ. 10 45ին)
3 — կամուրջէն Հարէմ Սալըճագ (բաց ի կիրակիէ)
4 — կամուրջէն Հարէմ Սալըճագ (Բացի ուրբթէ)
10 10 կամուրջէն Հարէմ առանց Սալըճագ (Բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէ]
11 10 կամուրջէն Հարէմ առանց Սալըճագ (Կիրակի և ուրբաթ օրերը ժմ. 10 30ին).

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՓԱՐԶ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 35 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ (Ենի գիւղի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի)
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
6 15 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 20 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Նշան — Օդը մրրկալից եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։